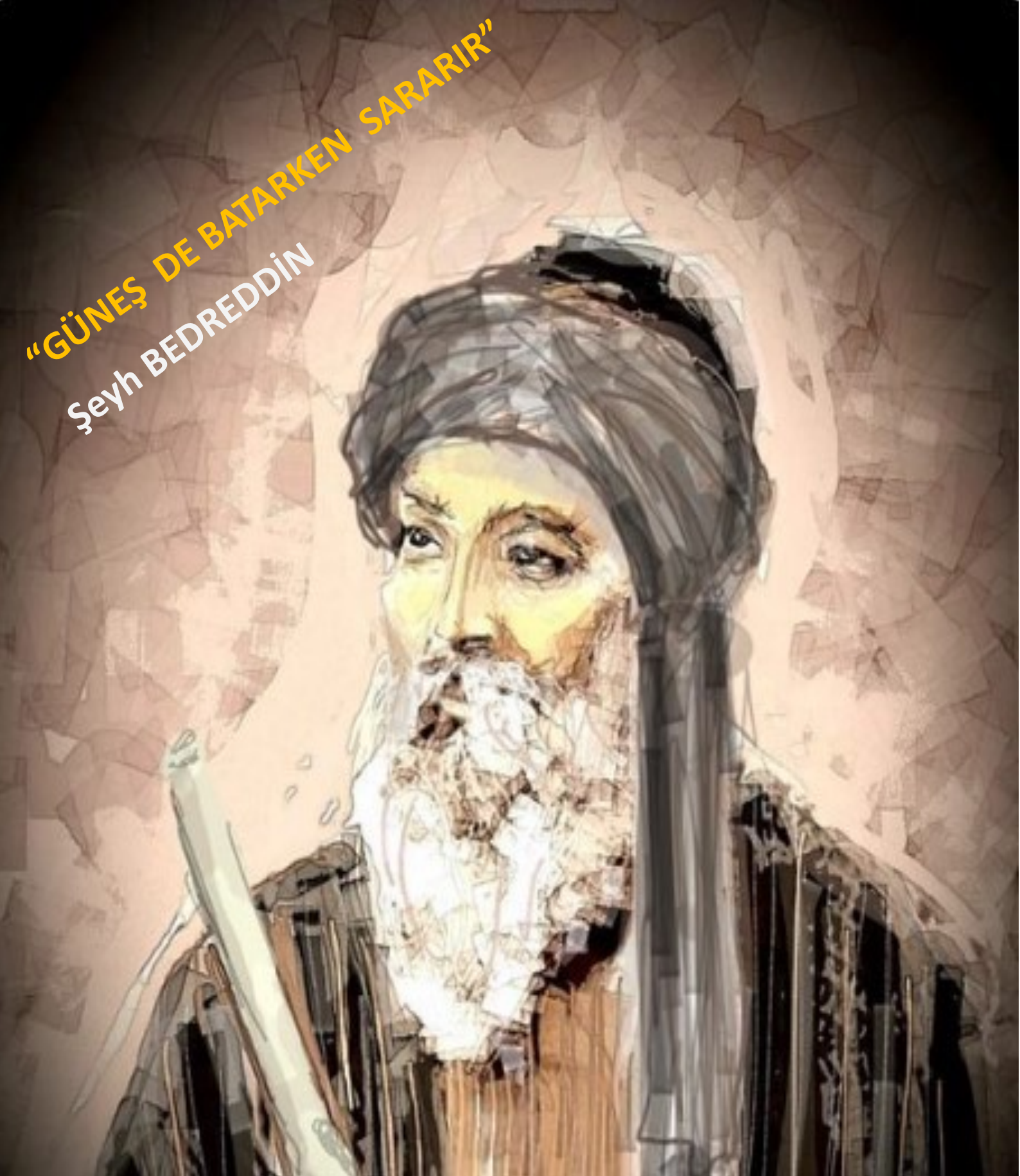

ISTRANCA

edebiyat kültür sanat

Eylül - Ekim 2023 Sayı: 6

“GÜNEŞ DE BATARKEN SARARIR”
Şeyh BEDREDDİN

<https://istrancaedebiyat.com>

ISTRANCA EDEBİYAT KÜLTÜR VE SANAT DERGİSİ

Yıl : 1 Sayı: 6 Tarih: Eylül - Ekim 2023

Yayın Türü: E-Yayın, ücretsiz, iki aylık

İmtiyaz Sahibi ve Yayın Yönetmeni: Celal Çalık

Web Adresi: <https://istrancaedebiyat.com>

İletişim: istrancaedebiyat@gmail.com

Eserlerin hukuki sorumluluğu, yazarlara aittir.

EDİTÖRLER:

Necmettin Yalçınkaya, Fikret Şimşek

YAYIN KURULU:

İbrahim Kamberoğlu, Ahmet Türkay, İsmet Arasan, Hasan Hüseyin Yalvaç, Hasan Akarsu, Mehmet Ali Tan, Metin Göktaş. Erdoğan Bol Refik Engin.

İÇİNDEKİLER

ISTRANCA'DAN MERHABA / Celal ÇALIK (2)

YILMAZ GRUDA: ARKADAŞIM VE ŞAİRİM / HİLMİ YAVUZ (3)

İSTANBUL / YILMAZ GRUDA (5)

DENEME-BARIŞ ERDOĞAN / SÖZLÜKLERİN KÖLESİ (6)

BUĞU BANYOSU / LALE MÜLDÜR (7)

TUNA'DAN İKİ DAMLA / AHMET TÜRKAY (8)

AYNALARA İYİ BAK / İBRAHİM KAMBEROĞLU (9)

BULGAR ŞİİRİNDEN ÇEVİRİLER (II) / GÜYSÜM BİLALOVA (10)

KARABATAK / MEHMET DOĞAN KARAKUŞ (11)

<https://istrancaedebiyat.com>

ÇAY / GÜLER ÖZÇELİK (12)
DANİMARKA ŞİİRİNDEN
NIELS HAV / VİZE (Çeviren Hüseyin Duygu) (13)
KISA BOT / NECMETTİN YALÇINKAYA (14)
ADINI BİLE BİLMEDİĞİM ÇİÇEKLER AÇAR MAVİNİN İÇİNDE
HASAN ÇELİKKOL (16)
KELEK / FEYYAZ KADRİ GÜL (16)
KAPTANIN SEYİR DEFTERİ
NE ZAMAN PORTAKAL GÖRSEM / YAHYA KAPTAN (17)
İKİ NEHİR / NİMET TANER (18)
KISA KISA / HASAN AKARSU (19)
İHTİLAL / ARDA ÇALIK (20)
SENİ KENDİME / KUBİLAY KAMBEROĞLU (20)
CEMRE / ŞÜKRAN ALP (21)
BEN KENDİMİN MASALİYİM / ADNAN SUNGUR (22)
ORMAN / MUSTAFA AYDINLI (23)
DELİ İBRAHİM DİVANI / MEHMET ENVER ALTIN (24)
DENİZ GERDANLIĞI / FİLİZ KALKIŞIM ÇOLAK (26)
ASIRLIK ÇAM AĞACI / MERAL TABAK TOKSOY (27)
ÖZLEMİN ÇIĞLIĞIDIR SEVGİYE / CEMAL KARSAVRAN (27)
KOLYE / CAN TAŞAN (28)
GÖLGEM Mİ DAHA SADIK YALNIZLIĞIM MI?
HIDIR İRFAN ÖNDER (28)
UMUT AÇSIN / SEVGİ EROL ÖÇAL (29)
GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE ŞEYH BEDRETTİN YOLU VE ERKANI
VE AMUCALAR / REFİK ENGİN (30)

Değerli yol arkadaşlarım!

Her sayfası sadece büyük şairlere ayrılmış bir duvar takvimi düşlersek, 25 Temmuz 2023 tarihinde günlerden Ahmet Yılmaz Gruda idi. Onun bir yaprak gibi hayattan kopuşu ile içimiz burkuldu. Bu acı olayın ardından Hilmi Yavuz üstadımızın medyada paylaştığı yazıyı dergimiz için istedik. O da bizleri kırmadı.

Beyin yakan denemeleriyle Barış Erdoğan, doyumsuz öyküleriyle Ahmet Türkay, Mehmet Doğan Karakuş, Necmettin Yalçınkaya ve dergimize yeni katılan kalemşorlarla yolumuza devam ediyoruz. Şiirler, yıldızlar gibi her yerde. Yabancı şiirlere de yer vermek istedik. Istranca dergimiz her gün biraz daha gövmeye devam ediyor.

Bu sayımızı çok önceden “geçmişten günümüze Balkan Coğrafyasındaki tasavvuf inancını vurgulamak ve Şeyh Bedrettin’i anmak üzere ayırmıştık. Bu konuda değerli yazarımız Refik Engin’in araştırmalarına derginin sonunda yer veriyoruz.

Biz ne planlarsak planlayalım gündemi zaman belirliyor. Orman yangınları, tutuklu gazeteciler, gemi azıya almış dolu dizgin koşan bir enflasyon, her gün ağırlaşan yaşam koşulları, gürültü, toz duman ve Akbelen’deki ağaç katliamı.

“MEMLEKET İSTERİM” demişti büyük usta Cahit Sıtkı Tarancı ve şöyle seslenmişti yıllar öncesinden:

“Memleket isterim / Gök mavi, dal yeşil, tarla sarı olsun; / Kuşların çiçeklerin diyarı olsun.

Memleket isterim / Ne başta dert, ne gönülde hasret olsun; / Kardeş kavgasına bir nihayet olsun.

Memleket isterim / Ne zengin fakir, ne sen ben farkı olsun; / Kış günü herkesin evi barkı olsun.

Memleket isterim / Yaşamak, sevmek gibi gönülden olsun; / Olursa bir şikâyet ölümden olsun. “

Üstat daha ne istesin ki. Yıllar öncesinden zaman yolculuğu yaparak bu günleri görmüştü,

Padişahın canı sıkılır Vehbi efendiye huzuruna çağırır ve der ki:

Bakasın Sümbülzade Vehbi efendi. Bana öyle bir şiir yazacaksın ki: Beyitlerinin ilk dizesini okuduğumda seni öldürmek isteyeyim ama ikinci dizesini okuyunca seni bağışlayıp bir kese altın vereyim. Malum şiir pek uzundur. Ben son iki beytini yazacağım:

**“Herkesine vermektensin, bir de bana versene,
Avuç avuç altını, olsun kulun şaduman.**

**Sen her zaman gelesin, ben Vehbi’ye veresin,
Esselamun aleyküm ve aleykümesselam.”**

Şimdi bana deseler: Öyle bir şiir yaz ki ilk dizesi Silivri’lik olsun ikinci dizeyiyle de ödül kazanayım. İnanın bu noktadayım. Vehbi efendiye ihtiyaç duymuyor değilim.

Ülkemin Yanardağlarına özgürlük dilekleriyle...

YILMAZ GRUDA : ARKADAŞIM VE ŞAİRİM / HİLMİ YAVUZ

Mekân, insanları çağırabilir mi? - Yılmaz Gruda söz konusu olunca, evet, bu mekân Baylan Pastanesi'dir! İlk gençlik yıllarımızın bellek mekânlarından biri. Ötekiler: Yenikapı sahil kahveleri; Fatih Kızıtaşı'nda Acem'in kahvesi -Faik Baysal'ı ilk kez orada görmüştüm, sanırım 'Rezil Dünya'yı yazdığı sıralar,

Hiç durmadan sigara içiyor, önündeki deftere yazıyordu, yine hiç durmadan -ve 'A' dergisini çıkardığımız yıllarda, yine Fatih'te, Millet Kütüphanesinin çaprazında, cadde üzerindeki Yıldırım Pasajı, Yıldırım Kahvesi...

Ama Baylan, anılarımda farklı bir bellek mekânı olarak yer tutar. Attila İlhan, hiç kuşkusuz, Baylan'ın çekim merkeziydi: Bizim, en azından benim gözümde Attila İlhan, tipik bir şair, atipik bir kimlikli: Bir ikon; -giyim kuşamı, jestleri, davranışları ile! Üstelik henüz otuzlu yaşlarında, 1955'lerde adı bilinen, dahası Paris görmüş! 'Paris görmüş'lük, özellikle bizim gibi şair ve entelektüel olmaya özenen ve yirmili yaşlarını henüz idrak etmiş yeniyetmeler için çok kıskırtıcı, çok değerliydi... Söylemesi bile fazla: Tanzimat modernleşmesinin snoblaşmasının -ki bu snoblaşma kaçınılmazdı- göstergelerinden biri de Paris'i özlemek'tir ve bu özlem, bizim kuşak için de geçerlidir...

Yılmaz Gruda, 1950'lerin başında henüz İstanbul'a yerleşmiş değildi. Ankara'dan Ahmet Oktay'la ve Güner Sümer'le birlikte Attila İlhan'ı görmeye, Baylan'a geliyorlardı. -öyle anımsıyorum şimdi.

Ama ben, Gruda'yla Baylan'da tanışmadan önce, onu şiirlerinden biliyordum. Nedret Gürcan'ın Afyonkarahisar'ın Dinar ilçesinde çıkardığı 'Şairler Yaprağı' dergisinde -ki bu dergi için ayrıca yazmak gerekecektir: Ankara ve İstanbul gibi edebî mahfillerin olduğu merkezlerin dışında, taşrada, çevrede, edebî mahfillerin bulunmadığı bir ortamda dergi çıkarmak, mesele değildir: ama mesele, 'Şairler Yaprağı' gibi bir taşra dergisinin, merkezdeki dergiler kadar, hatta onlardan daha fazla, edebî nüfuz sahibi olmasıdır! Kısaca, 'Şairler Yaprağı' statüsü ve itibarı olan bir dergiydi ve bu anlamda bir istisnaydı elbet- Dergi, şiiri şairin vesikalık bir fotoğrafıyla birlikte yayımlıyordu ve ben Yılmaz Gruda'nın şiirlerini hayranlıkla o dergide okumuştum.

Aradan neredeyse 65 yıldan fazla bir süre geçti, ama onun şu dizeleri hâlâ belleğimde: "İstanbul'u soruyorlar Mardiros Kazasyan'a Bir karo üçlüsü bulsa Mardiros 'Blum!' diyecek, 'İstanbul mu?' diyor. 'Yoktu ki, olsun!'"

Gruda'nın soyadı, Arkon'dur: Çokları, onun ilk şiirlerini 'A. Yılmaz Arkon' adıyla yayımlandığını bilmez. Ben onları 'Yeditepe' dergisinde görmüştüm. 'Gruda'yı, sanki Neruda'ya özenerek benimsemiştir, müstear ad olarak...

Gruda'yla Baylan günlerini, onun o ultra-dâvûdî sesiyle ve kapıdan içeri girer girmez, emektar garsona,

-Vasil, bastırrr bir milföy! diye ünleyerek, Attila İlhan'ın girişte, hemen sağ köşedeki masasına oturuyula an'ımsıyorum -Cesare Pavese, 'Günleri değil, ân'ları anımsarız!' demişti!

Bir başka ân[1] da, onun, sanırım 1956 yazında, Gülhane Parkı'ndaki Bahar ve Çiçek Bayramı şenliklerinde, 'Dev Robot Sabor'u konuşturduğu bir gün, Oğuz Arıkanlı'yla yaptığımız oldukça tatsız bir şakaya ilişkindir: O yıllarda 'Robot', bugün olduğu gibi bir gerçeklik değil, bir bilimkurgu ütopyasıydı: Ama iş bilir ve cin fikirli bir iş adamı, demirden malzemelerle devasa bir ucube, sözüm ona bir robot yaptırıp 'Sabor' adını vererek Gülhane şenliklerinde bir stant kiralamış, gelecekte haber veren bir medyumuş gibi göstermeye kalkmıştı. İnsanlar, yüklü bir giriş ücreti vererek girdikleri stantta robota sorular soruyor, Yılmaz da bir tahta perdenin arkasından 'Sabor'u konuşturuyordu. -'Tatsız şaka'nın ne olduğunu anlatmayacağım. Gruda daha sonra 'Dev Robot Sabor' başlıklı bir şiir yazmış; bu şiir de Salim Şengil'in 'Seçilmiş Hikâyeler Dergisi'nde yayımlanmıştır. 1956 olmalı!..-

Gruda'yla ve elbette öteki arkadaşlarla akşamları, Baylan çıkışı, çoğu kez 'Fasulyacı'ya gidilirdi: Galatasaray'da, İngiliz Konsoloslukunun oralardaydı yanılmıyorsam: 'Fasulyacı' dediğim, küçük bir aşevi. Oraya ya da yine oralarda 'Pano'ya! 'Pano'nun [Panayot'un kısaltılmışı], '17 Sek' fiçisinden ucuz şarap içmeye, -bol kimyonlu ızgara köfteyle. [Gruda 17 sek'in 'afyonlu' olduğu iddiasındaydı!].

Dükkan sahibi Pano'nun beyaz ve gür saçlarıyla heybetli bir görünüşü vardı: Tekel'in boş nane likörü şişelerine, üzerinde '17 Sek' yazılı fiçiden doldurduğu şarap, 2 buçuk liraydı. Kimyonlu köfteyle ve eğer paramız varsa, patates tava refakatinde, bahşisiyle birlikte, ferah ferah 10 liraya çıkabiliyorduk Pano'dan...

Gruda'nın anılarını da büyük bir lezzetle dinlediğimizi anımsıyorum. Hele onun bir 'kornişlerrr!' ve 'hisset Caferi!' hikâyesi vardır ki başlı başına bir şenliktir. Gruda sonunda oyuncu oldu. Tiyatroda da sinemada da seyrettim onu. Bana sorarsanız Gruda, birinci sınıf bir aktördür, ama o benim için daima birinci sınıf bir şairdir ve hep öyle kalacaktır. Bir kez daha belirteyim, evet, müstesna bir şair!

Gelgelelim, o, sanki daha çok oyuncu olarak mı bilinmek istedi, yoksa bana mı öyle geliyor, bilmiyorum. Dediğim gibi, benim için onun şiiri, hâlâ 'sarışın rüyaların beşiği ziynet kutusu'ndaki mücevherler gibidir ve...

İhtişamını hiç yitirmedi...

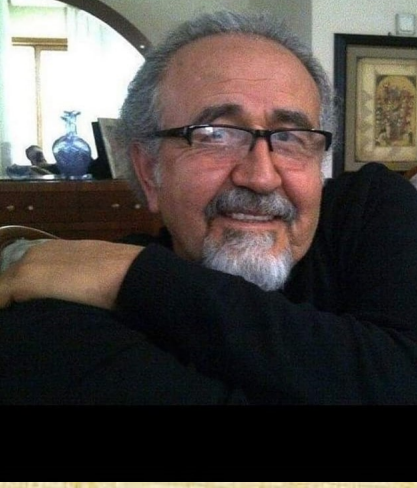
İSTANBUL / YILMAZ GRUDA

- 1. bunca yıl sadece vardım bu evrende
- hiçbir şey -ama hiçbir şey yetmiyordu bana
- bir bela gibi biliyordum yetmediğini
- tutup kendimi bu istanbullara attım-
- oysa bu yoğun uğultuda bu istanbullarda yine sen
- örneğin bir adam bir şarkıya dursa
- bütün ankarayı toplayıp geliyorsun
- bir mevlaymış gibi geliyorsun üstelik
- ben sevmesem de yaşayacaksın işin güzeli
- -seni dövüne dövüne sevdiğim mutlak-
- her dönemde karşıma çıkacaksın sanki
- sanki sen istanbulsun.
- ama sen istanbul olmuşsun da ne olmuş
- bu ben değil miyim trenlerde, sokaklarda taşıdığım
- değişen bir şey yok
- hep aynı sığıntılık duyusu-hep aynı yoksulluk
- makbulenin çocukları
- ne var ki hiç bu kadar yakından bakmamışım insana
- şöyle bir -yürekten güldüklerini görsem yok mu
- mutlu olmam için yetecek her şey
- ben yetecek diyorum-bir düşün
- bu aydınlığa ulaştım demektir.
- şimdi bir ev -denize bakan bir bahçe
- şimdi ikide bir yaşımı sormuyor mu
- eğilip hançer çiziklerine suratımın
- sarmısak ve kudüs kokan ağzıyla bu orospu
- kişi öyle kolay yıkılmıyor anlıyorum
- bir büyük sabah dokuyorlar karanlıklarda
- bu umudu çarşı pazar satabilirim artık.
- 2. İstanbulu soruyorlar mardiros kazasyana-
- bir karo üçlüsü bulsa mardiros
- blum diyecek
- İstanbul mu diyor
- Yoktu ki olsun-
- ama insan var
- mücevherat gibi
- limanda, tersanede, kavgada görürsün
- sana ışıklar koparıp getirir yeraltından
- kendi ölüsünü bile kendi getirir
- bir çocuk gibi güler istasyonlarda
- bir keski gibi güler yalnızlığı
- bu yıkımlar pek koymaz adama
- istanbulu sormasan ya
- çare yok soracaksın
- bu kan tükürmek istediğim haliç demişsin
- bu evrenlere yuf çekmiş bir zehir zikkim sevda
- bu geçmişi kandilli beyoğlu cumaları demişsin
- yani sen istanbul demiş yıkılmışsın
- İstanbul sana yıkılmış.

Bu şiirin girişine, "Uğurlar olsun Yılmaz abi. İstanbul sensiz daha çok yıkıntı... diye not düşen Ali Hikmet Yavuz'un facebook sayfasından alınmıştır.

DENEME-BARIŞ ERDOĞAN

SÖZLÜKLERİN KÖLESİ

Sözlüklerin kölesiyim. Örste demir döven çırağın hali ne ise benim durumum da o. Çıraklıktan hiçbir zaman kurtulamadım. Yoksa rehavete kapılır, örste dilimi dövme-ye başlarım. Güngörmüşü görmemişi tezgâha dizer, baş edebileceklerimi dövme-ye çalışırım. Yaşımdan çok zaman gördüm. Yarıısı çiğ.

Bilgelerin kemikleri sızlarken çırakların tuz buz olmasını normal karşılarım. Çıraklık, ustalık basamaklarını öpmeye hazırlıktır.

Kendime bir ad koydum: Sözcüklerin ipliğini pazara çıkarmayı seven adam. Namuslu da pazarda, alçağı da; meleşti yolda, şeytanı henüz uyanmadı. Bulanık ortamlarda kararsız kalıyorum. Dün bir serseri sözcük dikildi karşıma: Beni bil, beni oku, dedi. Ağzı süt kokan. Git dedim, öte dur dilimden. Bu tür sözcükleri halkın dil tezgâhını görmediği için kalemime dolamadım.

Neredeyse kırk yıl önce, Rus yazarlarının Fransız devlerini okumak için yanıp tutuştuklarını, üç beş kuruşlarını Fransa seyahatine harcadıklarını okuduğumda belleğimin ön kapısına şu levhayı astım: Ey Barış Erdoğan, senin ülkende ansiklopediyi bırak, doğru düzgün bir sözlük yok. Balzac'ı nasıl örnek alabilirsin?

Cahiliye dönemimmiş.

Tez hocam Prof. Dr. Sadettin Buluç'un bir sorusu da Balzac'ın sözünü ciddiye aldırmişti. Hocamın, "Söyle bakalım Anamurlu, hangi lügat/ sözlüklere sahibiz?" sorusu beni köşeye sıkışmış fareye dönüştürmüştü. Cevabım vardı ama onu çok güldürmüştüm. O saydıkça saydı. Her lügat başıma taş olarak yağdı. Altında kaldım mı? Hayır! Hırslandım. Arapların harese dedikleri hırs vardı bende. Ferhat'ın Şirin'in ülkesine suyu ulaştırma hırsından daha fazlası.

Sözlüklerle başladım işe. Divanü Lügati't Türk, Mukaddimetü'l Edeb, Codex Cumanicus, Muhakemetü'l- Lügatayn, Lehçe-i Osmânî, Burhân-ı Kâtı, Kâmûs-i Türkî... Bunları nasıl edinebilirdim? Sabancı'nın varlığı yetmezdi bunları edinmeye. Tıpkıbasımlar çıktı zaman içinde. Yetmedi, edebiyatımızın can damarını oluşturan Farsça için bir adım attım. Ferhengi Ziya'yı buldum.

Artık sözcüklerin yatak odasına girebiliyordum. İncesi var, kalını var; renksizi alabilirdiğine çok, rengârenk olanı sevgilim. Hepsini tükettim. Yetmedi, 207 ülkeden sözcük ithal ettim. Biraz isyan, biraz sabır. Güzel yazılar çıkacak. Derken dur henüz d'olgun olanları sofrana davet ettin, iğdişlere el sürmedin diyen sözlükler oldu. Bak, "iğdiş" için, "hadım edilmiş köle veya hayvan" der Divanü Lügati't- Türk. Sahi "iğidmek" (eğitmek) ne hallere düşmüş, ama tutunmuş.

Ey dillerin dili! Beni Babil'de karıştırdın, dağıttın. Tevrat'ın kapısında Yunusça odun taşıdım, İncil'de Magdelalı Meryem'e hurma silktim, Kuran'da Muhammet'in kedisi Muezza'ya süt taşıdım.

BUĞU BANYOSU / LALE MÜLDÜR

Kırgızistan'da batık bir vadide

Men seni bela sandım.

Kalbimden uzakta çok uzakta bir kurt öldü.

Şarap kızılı bir lale sızıpdur şimdi orada farkında mısın?

Geceyarısı batkıları ve al kanlar içinde ekşimden

öle budum. Yıllar ve yıllar var ki Bizansiyya'nın

tungasında erguvani balıkçıl gibi yaşadım.

Çünk heeç, heç görmedim dosttan vefa. Gözyaşım düştü.

Gözelsiz, vefasız, hakikisiz

Meleksiz, çeçeksiz, heykelsiz

Ben bu yerde yaşamadım.

Sonunda bir gün könlüme bir buğu banyosu yaptım.

Bulanık bir yağmur yağdı. Batkın eşklerden kendimi

kurtarıp başka bir tür Aşk'lara aldım.

Ben bu Aşk'a düşeli kimse yüzüm bakmaz.

Sevmiş bulundum güzelim gayri ne çare.

Ela gözlerim teninizin en derenlerine getti.

Batıl bir evlenme yaşadım. Sevsem de öldürüyorlardı

Sevmesem de. Düşerler onlar da yıkılıp düşer bir gün.

Heeç ağlamadım. Mavi kuzgun buğday başaklarını sıyırdı.

Gözyaşım düştü. Ben bu yerde heç yaşamadım.”

TUNA'DAN İKİ DAMLA / AHMET TÜRKAY

İbrahim Kamberoğlu'na

Yeğenin, kızı İpek'ten üstün taraflarını kıskanmadan geçemedi. Yapısında kötülük barındırmadığı için bu soylu kıskanmada bir sakınca görmedi. Ön hazırlıksız, Eczacılık Fakültesini kazanmış, zorlanmadan başarıyla da bitirmişti. Akşam konuşurlarken ilçeye eczane açmayı düşündüğünü, ne var ki yeterli parası olmadığını ağzından kaçırmıştı. Gece uyumadan önce bu eczane işini enine boyuna düşünmüş, kısıtlı olanaklarını zorlayarak konuk yeğenine yardım etme kararını vermişti.

Beyaz önlüğü içinde Dilek'i doğaüstü bir tansık olarak görmesi göğsünü kabartmış, bu karara karşı çıkan kimi karşıt düşünceler taşı tarağı toplayarak usunu terk etmişlerdi.

Şansına, Dilek'in yattığı odanın kapısı aralıktı. Fazlaca kilolu gövdesine bakmadan, gürültü çıkarmamaya özen göstererek oraya girebilecekti. Birkaç gün önce kardeşiyle yaptığı telefon görüşmesini ansıdı. "İçimde keder kusan kocaman bir yanardağ var, ağabey!" demişti Engin. Hattın öbür ucundan gelen o ağlamaklı ses Değirmencioğlu'nu kardeşini sıkıştırmaya götürmüş, ne var ki içinde keder kusan yanardağın nedenini ona söyletememişti. Hak ve Özgürlükler Hareketinin -Bulgaristan'da Türklerin çoğunlukta oldukları bir parti- önemli kişilerinden birinin siyasal yaşamında elbette çıkışlar, inişler olabilirdi. Kaldı ki içinde "keder kusan bir yanardağ" oluşturmazdı bunlar. Dün akşam, özlem giderirlerken kızın ağzını aramış, Dilek, "Yıkılmasını gerektirecek bir durum yok, amca. Yalnız babam bazı şeyleri fazlaca büyütüyor," demişti.

"Nedir kardeşimi bunca üzen?" endişesiyle, ayaklarının ucuna basa basa aralık kapıdan içeri süzüldü.

Yeğeni, kendini kollarına bıraktığı uykuya felekten çaldığı olağanüstü bir gün yaşıyordu. Sezgin Değirmencioğlu, bu kadar şaşırtıcı güzel bir kızın yalnız canlıların değil, cansızların bile gözlerini kamaştıracağı, başlarını döndüreceği genellemesini yaptı. Artı; yüz yüze gelseler, Azrail'e bile hayranlıktan küçükdilini yutturacağı abartısıyla daha ileriye de gitti.

Badem rengi saçları savrulur gibi yastığa dökülmüştü. Yatak, nevresim çarşafı battaniye, doyumsuz alımlı bedene dokunabilmenin zevkinden sanki dört köşeydi. Bu parlak, aşırı çekici çehre Sezgin'i büyüledi. Uyuyanın yeğeni olduğunu unuttu, karşısındaki doyumsuz güzelliği kendini kaptırdı gitti.

Ütü masası topluydu. Dilek onu duvara

dayamış, ütüyü de soğusun diye diklemesine parkeye bırakmıştı. Bir elinde ütü masası, diğerrinde ütü, yeğenini rahatsız etmeden odadan çıkmayı umuyordu.

Artık aydınlığın işbaşı yaptığı odada Dilek'in, makyaj masasına bıraktığı, ağzını kapamayayı unuttuğu çantasındaki pasaport, bakışını üzerine çekti. Düşünceleri önce tırstı, sonra karman çorman oldu. Ne yaptığını bilmeden, çantaya yaklaştı. İki eliyle tutup ağzını genişletti. İçinde bir tarak, ayna, portföy, krem, parfüm şişeleri vardı. Yaptığının yakışsız bir davranış olduğunu bile bile, kışkırtıcı, uyuz bir meraka yenildi. Özgüveni yüksek bir içgüdünün kışkırtmasıyla elleri titreyerek pasaportu çantadan çıkardı. Biri şu an bunu niçin yaptığını sorsa, "Bilmiyorum, öylesine yaptım işte," yanıtını verirdi. Yine o baştan çıkartıcı dürtü ve itkinin yöneltiminde, pasaportun sayfalarını açtı. Kızın fotoğrafının altındaki yazılarda gözleri kalakaldı. Önce Kiril, sonra Latin harflerle Dilek Değirmencioğlu yazması gereken paragrafta, Dilana Ençeva Melniçareva yazıyordu. Değirmencioğlu şaşaladı, aklı karıştı, ardından zıncı diye durdu. Bir fotoğrafa, bir yazılara baktı, "Hayır, olamaz! Benim kardeşimin kızı silahla verilen bir adı geri alamaz," dedi, göğüs kafesi sıkıştı, soluk alması güçleşti.

Bu sırada yatakta bir kımıldama oldu. Dilek, gözlerini açtı. Büyülterek amcasına baktı. Sonra öfkesini burnundan soludu. Değirmencioğlu başkaldıran kızgınlığının etkisinde, ivedilikle pasaportu yerine koydu. Ütü masasını, ütüyü almayı unutarak, konuk odasından çıktı.

Kardeşi, çocuklarının eğitimi konusunda duyarlı, titiz biriydi. İşte bu nedenle yeğenin yaptığına bir anlam veremedi. Katılmasa bile dost ve yakınlarının kişisel görüşlerine son derece saygılıydı. Ne var ki yeğenin yaptığı tüm Değirmencioğlu soyunu ilgilendirdiği için tepki göstermeden geçemedi.

Şimdi bir parçacık rahatlamış, yaşama biçimlerine karışılmazken, hiçbir baskı olmadan, dayatma yolu ile verilen o adı geri alması Sezgin'in tepkisine neden oldu. Bıraktığı ülkede, ulusları insanlık, vatanları dünya, kozmopolit bir kuşak yetişiyordu da bundan haberi mi yoktu? "Telefonda konuşurken kardeşimin sesinde yakaladığım o kahredici yıkılmışlığın nedeni meğerse buymuş," diye içinden söylendi.

Kuşluk vakti, dış kapı açılınca Değirmencioğlu hızlı adımlarla antreye çıktı.

Konuğu giyinmiş, küçük valiz elinde gidiyordu. Kısa bir an durdu. Özene bezene incelttiği biçimli kaşlarında dinmeyen öfkesi:

"Elveda, amca!" dedi.

Sezgin, yumuşamama kararlılığındaki öfkesinden yansımaları Dilek'in soğuk, ruhunu üşüten sesinde de sezdi. Artık dirençli bir kinin racon kestiği yeğenin gözlerinin içine baktı; orada yabancı birinin bulanık, donuk bakışydı gördüğü.

"Babanı yıktın, bitirdin. Bu arada beni de. Niçin, niçin yaptın bunu?" diye sordu.

Dilek, merdivene doğru iki adım attı, sonra duralayarak arkasına döndü:

"Dereler denizlere dökülür, amca," dedi, yüksek ökçeli ayakkabılarını basamaklara vura vura merdivenleri indi. Değirmencioğlu, yeğenin arkasından bakakaldı.

"Ben, Tuna'dan iki damla ararım, serin sularında Boğaz'ın' der bir şiirinde Kamberoğlu," dedi. "Karadeniz'de o iki damlayı bulamamış olacak ki Boğaziçi'nde arayışını sürdürüyor şair. Şu gerçeği sakın unutma yeğenim; ne Karadeniz'in senin damlana ne de Boğaz'ın ya da Marmara'nın benim damlama gereksinimi vardır. Sanırım, sabahların gelişini ötmesiyle ilişkilendiren bir enayi horoz gibisin, sen."

Dilana Melniçareva, evden epeyce uzaklaştığı için bu söylenenleri duymadı.

AYNALARA İYİ BAK İBRAHİM KAMBEROĞLU

C.Ç'a

noktadan önce söyle ,söylediğin bir işe yarasın
yazdıklarına soru işareti koyma
bir anlamı kalmadı,
şu işe bak tanrım
kaş göz arası
kim aşırdı teknemizden can yeleklerini?..
bunca dert arasında ölümün sakıncası yok
ama kimler kovdu düşlerimizden
iyilik meleklerini..
iki de bir karıştırıp durmasana celal
eski defterleri,
dök dökebilirsene eteğindeki taşları
evsiz şairler ev kursun,
biliyorum yorgunsun
in sahile ve bir sigara yak,
boşuna celallenme celal
zamana sözün geçmez
ne aradığını bulamazsın
ama neleri yitirdiğini görürsün
a y n a l a r a i y i b a k ...

BİN DOKUZ YÜZ ELLİ DOKUZUNCU MASAL

Uyuyor musun? Uyandırdım galiba?
Şimdi yanına geldiğim için beni bağışla!
Sıkıntıdan patlayacak gibiyim
yalnızlığının kollarında! ....
Yalnızım, oysa o kadar konuşmak istiyorum
Ağzımyapıştısusmaktan.
Beni kovma! Çok kalmayacağım gideceğim.
Bir fırtınanın çığlığıyla geldim..
Buraya başucuna oturacağım
Ve sana bir masal anlatacağım
Yaşlı bir bilgenin
İçine bir mesel gizlediği...

Bir eşkıya hayatı boyunca gezmiş
ve evine hiç dönmemiş.
Gömleğinin altında kalp yerine gizlenmiş
kanlı ve korkunç bir kasatura taşıyormuş.
Geceye kalan kervanları soyarmış
Saklayarak sadecegündüzlerikanlı kasaturasını
Hiç paslanmazmış hep kanlı olmaktan!
Adam şeytan kadar kötüyümüş.
Ama o da bir kez yorgunluktan
güneşin altında yol boyunca uyuyakalmış.
Aceleci yolcular tekmeleyip geçmiş
ve başucuna duran olmamış.
Sadece küçük fakir bir kız
Yüzüne yaprakla gölge yapmış.
Eşkıya ağlamaya başlamış – ilk defa sevgi görmüş,
Ağlamış korku saçan eşkıya! Neden?
O katı yüreğini yumuşatmış?
Hayatta hiç sıcaklık görmemiş?
O zaman bir elin sevgisiyle
kan bürümüş gözlerden

gözyaşları akmış!
Bir el - ocaktan daha sıcak,
bu canıye verdiği
hiçbir şeyle ödenemeyecek
ne bir soygunla
ne de bir koparılmış kafayla...
Ama sen uyuyorsun!...
Bense öyle üşüyorum ki!..
O masalsı kız - nerede o?
O bir cani eşkıyanın kalbini ısıttı
-sense beni
hiçbir zaman ısıtmadın! Neden?"

DAMYAN DAMYANOV . Büyük Bulgar şairi. 18 Ocak 1935'te Sliven'de doğdu. Kilise'de teoloji eğitimi gördü. 1961'de Sofya Üniversitesi'nin Bulgar Filolojisi Bölümü'nden mezun oldu. 1949 yılında, daha öğrenci iken ilk şiirlerini "*Slivenskodelo*"da yayınlamaya başladı. 1960'lı yıllarda "*Narodna Vladje*" de edebiyat danışmanı ve "*Plamuk*" dergisinin şiir bölümünde editör olarak çalıştı. 38 şiir kitabı yayımladı. Eserlerinden bazıları Rusça, Belarusça, Ukraynaca, Macarca ve diğer dillerde yayımlandı. Şair **Nadezhda Zaharieva** ile evliydi. 6 Haziran 1999'da, aramızdan ayrıldı.

Çevirmen: Güysüm BİLALOVA, Şair, çevirmen Türk kökenli Bilalova, 1970 yılında Bulgaristan'ın Şumnu köylerinden birinde doğdu. Şumnu Üniversitesi Rus-Türk Filolojisi Bölümü mezunudur. 2021 yılında (Nayave Nasın – "Наяве Насън", *Rüya Gibi*) şiir kitabını yayınladı. Bulgarca, Türkçe ve Rusça karşılıklı edebî çeviriler yapmaktadır. İsmet Arasan'ın "*Zelenika*" şiir kitabını Türkçeden Bulgarcaya çevirdi. Filibe'de Türkçe-Bulgarca yayınlanan "*Nöbettepe*" edebiyat, sanat ve kültür dergisinde şiir ve çevirileri yayımlanmaktadır.

KARABATAK / MEHMET DOĞAN KARAKUŞ

Galata Köprüsü'nde yürüyordu insanlar. Başları, boyunlarından içeri çökük çöküktü omuzları arasına. Hani sağa sola kayıklık değildi; görünmeyen el, başı üstüne çökmüştü ağırlığa dayanamayan baş, iki omuz arasına giri girivermişti. Öylecene yürürken başları sağa, sola da dönmüyordu ki! Önüne bakıyordu. Araçlar böyle değildi. Tramvay da. Takmaz, umursamazdılar, araçlar, tramvay. Düdüklerinin ötmesi yetiyordu. Ötüyordu. Tramvayın önceden kurgulanmış kayıtlarından bir ses yükseliyordu; “Sarı çizgiyi geçmeyiniz!”

Analar, babalar ellerinden sıkı sıkı tuttuğu çocuklarını öyle bir çekiyordu ki kendilerine, çocuklar, bedenlerine yapışıyorlardı büyüklüklerinin.

Sessizdiler. Homurtuları ha bire duyulan araçların düdüklere yürek hoplatan tonda öttükçe çocukların bedenlerinde titreme, irkilme görülmüyordu.

Köprünün öte yanı Haliç, bu yanı boğazdı. Bir adam, vapurun salonuna oturmuş, boğaz yanına bakan akıntıda yükselen dalga, dalganın üstünde bir karabatak kuşu gördü. Vapur bir aşağı, bir yukarı sallanıyordu. Bir aşağı, bir yukarı, bir aşağı bir yukarı...

Karabatak kuşu da sallanıyordu: Bir aşağı, bir yukarı, bir aşağı bir yukarı...

Galata Köprüsü'nün üstü zırka zırk doluydu. Dopdoluydu. Misinaların üstüne gün ışığı vurdukça parıldıyordu. Naylonumsu parıltıydı. Misinaların üstünde kara kara kurşunlar söbe söbe sallanıyordu. Güneş vurdukça kara bir kurşun parıltısı vuruyordu.

Birbiri ardına misina sallamaları kaplıyordu köprünün üstünü. Oltalar gümüş gümüştü. Balıklar da öyle; gümüş gümüştü. Kurşunlar, kurşun kurşundu. Kurşunlar balık değildi. Balıklar da kurşun değildi hani; parıltıları bu yüzden ayıksız olmalıydı. Köprü üstüne, havaya kalkan kollar, karşıya bakan başlar, naylon misinalar, çelik oltalar, misinaya takılan kara kurşunların görüntüleri ağıyordu.

Karabatak bakmıyordu bunlara. Hiçbiri umurunda değildi. Biri çıkıp da sormuyordu nedenini; karabatak kuşu mu sorsaydı? Sormadı. Karabatak kuşu, boğazın ritmik dalgalarına uygun, bir aşağı bir yukarı, bir aşağı bir yukarı, bir aşağı bir yukarıydı... Vapur çalıştı. Keskin, madeni şakırtılı, kulakları sağır edici pervane döngüsü, boğazın dalgalı suyunu önce beyaza, sonra maviye yakın değiştirdi durdu. Gittikçe

yavaşladı ses, vapur hızlandı. Mavi dalgaların üstüne üstüne gitti.

Karabatak gene umursamadı.

Bir kadın. Saçları taranmamış. Giyiti dıyrak değil. Elindeki üstü yazısız naylon torbaları koydu oturağın üstüne. Torbalar doluydu. Sinirliceydi. Gözleri yorgun bakışlıydı. Göz aklarının çevresi, uykusuz geçirdiği gecenin kanlı çizgilerini kırmızı kırmızı çeki çekivermiş göz aklarına çepeçevre. Başı bu yüzden düşmüş olmalı, oturağın sertliği üstüne. Bacakları mı açılmış ne? İki kirli sakallı, isterik durumu gözlerinin akına öylesine yerleşmişti ki; göz karaları nokta oluncaya dek bakıyordu kadına. Kadına bakan bu kirli sakallıların göğsü körük körüktü. Görevliyi çağırdım;

“Yazık!” dedim, kadını gösterip

“Hani, besbelli uyumamış.”

Görevli yaklaştı kadına. Kadın zeyaklıdı. Kıvırcık saçları kestane renkliydi. Kıvırcık saçları omuz üstünden dökülüydü. Uyandırmadı kadını görevli; döndü kirli sakallılara; “Yaylanın ulan!” dedi.

Kirli sakallı iki kişi bir kadının aralık duran bacaklarına, bir görevliye, bir bana baktılar! Bakışlarında şimşek şimşek öfke vardı. Karabatak kuşuna baktım. Bir aşağı, bir yukarı, bir aşağı, bir yukarıydı. Batıp çıkıyordu dalgalar arasına.

Karabatak kuşunun umurunda değildi kadın. Vapur durdu. Gök mavi rengin üstünü köpüklü ağ kabarcıklar sardıkça sardı. Vapur sallandı. Ağır bir beden yalpalı yürüyüşünce bir yürüyüşü andırır yalpalanmayla, iskele önüne konmuş kalın tekerlere bedenini yükleyiverdi vapur. Çımacılar kalın halata sarılıverdiler apansız. Sonra gemici düğümleri atıverdiler birbiri ardına. Vapur, ağır bedenini salladı da salladı. Yolcular adımlarını attılar da attılar. Kimi evcen, kimi efkâr yüklü, kimi boş vermiş havasındaydı yolcuların adımları.

Yolcular, adımlarını attılar da attılar!

İşte bu yolcular, Kadıköy vapur iskelesi üstünde, kendi adımlarının seslerini duymaz attılar. Kimse kimseye sormadı, neden duymadıklarını. Baktılar, eski zamanlardan kalan kirli taşların yükselttiği yapılara, martılara, araçlara, şıpıdık terlikli havasında gezişli adımlara. Baktılar! Ben de baktım. Baktıklarında bile gördüklerini ya da görmediklerini anlatmıyorlardı birbirlerine.

Böylesine sessiz sesli yürüyorlardı. Yere uzanmış kedi miyavlıyor, kaçiveriyordu ürküntüyle. Kulağı tüylü bir sokak köpeği, bedenini titreten havlama bırakıyordu, birbirlerine bir şey anlatmayan insanların arasına. İnsanlar, köpek havlamasına, kedi miyavlamasına irkiliyordu. Vapurdan inen insanlar, denizin dalgalarına bakmıyorlardı. Önlerine de. Başlarını biraz geriye çevirselerd, ya da vapurdayken hani, kursaksız martılara yem atacıklarına vapurun önünden geçtiği mendirekleri göreceklardı. Karabatak kuşlarını da. Bir sıra duruyor, kanatlarını açıyor, güneşleniyorlardı. Bakmadılar, görmediler. Görseydiler, bir şeyler değişir miydi? Örneğin, yağmur yağdıktan hemen sonra oluşan ebemkuşağının altından geçen birinin kadınsa erkek, erkekse kadın olmasınca bir değişim!

Haydarpaşa tren garının yapılışından sonra Anadolu'dan İstanbul'a, İstanbul'dan da bir o kadar Anadolu'ya göçleri kime sorsanız, önce bir omuz silkişi, ardından dudak büklümü, amma somurtkan, bir olayı yaşamışsa anım-

amaya; başkasından duymuşsa anlatıcının anlatırken takındığı duruma benzerliklere öykünmeye çalışan kişileri görüp de ilginizi anlatıcı üstüne meraklı, sorgucu bakışlarınızla süzdünüz mü?

Karabatak kuşları mendirek üstüne bir sıralı duruyordu. Öğütlenmişler de, yapmasa ayıp sayılacaktıysa, gagaları kanatlarının arasında dalıp çıkıyordu. Başlarını kaldırıyor, her iki yana sallıyorlardı. Yanlarında olsaydım, eminim ki başlarını salladıkları anda balık, tuz kokan damlacıkları balık balık, tuz tuz kokmasından anlayacaktım. Olmadı. Yürüyordum. Martı çığlıkları açlıklarını duyuruyordu. Karabatak kuşunun çığlık attığını duymadım.

Haydarpaşa, tüm görkemiyle dik duruyordu.

Karabatak kuşu, mendirekte gagasını kanatlarının altına sokup çıkarıyordu.

İnsanlar, birbirine çok yakın bir tinsel uzaklık içinde yürüyordu.

Bakıyordum...

ÇAY / GÜLER ÖZÇELİK

■ eve gelirsin
■ ocakta çay sevinirsin
■ incecik bardakta
■ ayaklarını uzat serin odada
■ içinde kıpır kıpır umutlar
■ can dostun
■ bir kedin olsun
■ özleyen bakışlarla
■ sırnaşık
■ kedin ve sen özgür
■ kıskanmalara hayır
■ ellerinde çizikler

DANİRMARKA ŞİİRİNDEN

TÜRKÇEYE ÇEVİREN HÜSEYİN DUYGU

V İ Z E / NIELS HAV

Umarım bir açıklama yapılır
Allah ve onun hukukçuları:
Ne oluyor?
Bir plan var mı?

Zengin fakirden çaldığında
buna siyaset ve ticaret denir.
Fakirler aynısını yaptığında
bunun adı terör ve şiddet.

Avrupa, Çin ve ABD'den bizim gibi insanlar
elinde bir içkiyle Afrika'ya uçuyor.
Afrikalılar Akdeniz'i geçiyor
Eski gemilerle hayatlarını riske atarak.

Havaalanında bize kolaylık sağlayan kişilere
personel ve çalışanlar olarak adlandırılıyor.
Yoksullara yardım edenlere
insan tacirleri deniliyor

Temel strateji tamamen bir bilmece,
Allah ve hukukçularının huzurunda.
vize için sırada beklediğimiz o günde
umarım birleri bu konuda bir açıklama yapar.

VISUM

Jeg håber på en forklaring
fra Gud og hans jurister:
Hvad er det der foregår?
Er der en plan?

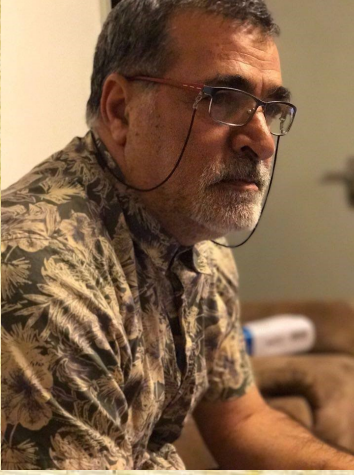
Når de rige stjæler fra de fattige
hedder det politik og handel.
Når de fattige gør modstand
hedder det terror og vold.

Folk som os fra Europa, Kina og USA
flyver til Afrika med en drink i hånden.
Afrikanerne krydser Middelhavet
i en plimsoller med livet i hænderne.

Folk der faciliterer os i lufthavnen
kaldes personale og medarbejdere.
Folk der hjælper de fattige med til festen
kaldes menneskesmuglere.

Den basale strategi er en gåde,
jeg håber på en forklaring,
den dag vi står i kø efter visum
hos Gud og hans jurister.

KISA BOT / NECMETTİN YALÇINKAYA

Dolmuştaydım; günün yorgunluğu vardı üzerimde. Hafta sonu olduğu için trafik ağır ilerliyordu. ‘İnip yürüsem eve daha erken varırım,’ diye düşünüyordum ama yürümeye takatim yoktu.

Eh boyacı olmak zordur; sürekli fırça sallamaktan, merdiven inip çıkmaktan insanın imanı gevriyor. Yine de zevkli bir iştir. Hele haftalığını almış, cebindeki şişkinliği hissedebiliyorsa bundan ötesi olur muydu? Dolmuş, Buca Balıkçısı’nın önünde yolcu indirmek için durduğunda hiç düşünmeden kendimi dışarı attım. Balıkçı tezgâhının önünde kuyruk vardı. Birkaç tane palamut almayı düşünüyordum. Eski Bucasporlu Ethem’le karşılaştım.

“Merhaba abi,” dedi.

“Merhaba kardeşim.”

Havadan sudan konuştuk işte. Bir ara arkama dönüp baktım. Ben yaşlarda, ortadan az uzun boylu, kot ceketli, esmer tenli, çatık kaşlı, simsiyah iki göz beni gözetliyordu. Hem tanıdık hem yabancı geliyordu bana. Olduğu yerden seslendi:

“Balığı şimdi alma, dönüşte alırız!”

“Tamam,” dedim. Yanıma yaklaşmasını bekledim.

“Az dur,” diye seslendi, “taksi çağırdım.”

Taksi geldi, kapısını kendisi açtı. Güzel giyimli bir kadın ve yanında on-on bir yaşlarında sevimli bir kız çocuğu bindi. Onları yolcu ettikten sonra hızlı adımlarla yanıma geldi.

“Neco tanımadın mı beni?” dedi.

Sesi, bakışı yabancı geliyordu. Hafızamı zorladım ama boşuna.

“Biraz dolaşalım, gelirim aklına nasılsa,” dedi gevrek gevrek gülerken, dişlerinin arasındaki boşluktan tanıdım onu.

“Şırno!” dedim. Güldü. Özlemle sarıldık birbirimize. İlkokulu birlikte okumuştuk, daha sonra akrabalar arası bir tartışma sonucu mahallemizden taşınmak zorunda kalmışlardı.

Şirinyer Parkı’nda küçük bir çam ağacının gölgesindeki bir banka oturduk.

“Hiç değişmemişsin,” dedi bana. “Hemen tanıdım seni.”

“Ben seni zor tanıdım ama,” dedim, “kara kuru, incecik, atletik yapıydın. Göbeklenmişsin, saçlar da seyrelmiş, ama dişlerinin arasındaki açıklıktan çıkarttım seni.”

Göbeğini hoplata hoplata güldü.

“Ya geçenlerde eşimle bu konuda aramızda tartıştık.” Yüzüme bakarak:

“Tartışma, diyorsam sakın kavga yaptığımızı sanma. ‘Bey,’ dedi eşim, ‘şu dişinin aralığını doldurt.’ ‘Olmaz!’ dedim, ‘bu benim hayat izim. Bir gün kaybolursam, üzerimden kimlik çıkmazsa, dişimin aralığından bilirler beni.’ Bak ben haklı çıktım. Sen beni dişimden tanıdın.

Keşke eşim de yanımızda olaydı şimdi!” deyip hayıflandı. Bir sigara yakıp dumanını havaya savurdu.

“Hadi kalkalım,” dedi sonra, “sigarasını yere atıp, ayağıyla ezip söndürdükten sonra, izmaritini alıp az ilerimizdeki çöp kutusuna attı.

“Forbes Caddesi’nde kendime bot almayı düşünüyorum.” dedi, “Benimle gelir misin?”

“Olur,” dedim, “ya sen zaten ayakkabıcı değil miydin?”

“Ayakkabıcıyım, ama ben Zenne -kadın ayakkabısı- yapıyorum.”

“Eşim bizim kalfanın kız kardeşi. Aramızı o yaptı. Benim çalışkanlığım, dürüstlüğüme hoşuna gitmiş. Bir gün benimle konuştu. ‘Bak Şirin,’ dedi, ‘seni sevdim, güçlüsün, kuvvetlisin, taşı sıksan suyunu çıkarırsın, en önemlisi de dürüstsün. Benim bir kız kardeşim var. Hani birkaç kez bana sefertasıyla yemek getirmişti ya.’ ‘Ha hatırladım,’ dedim. ‘Seni sordu bana. Demek ki beğenmiş seni. Oturun, konuşun aranızda.’ dedi bana. Oturup konuştuk. On beş yıldır da evliyiz. Bir oğlum ve bir de kızım var. Eşimi ve kızımı taksiye binerlerken görmüştün zaten.”

“Evet, gördüm.”

Önce vitrindeki botlara baktık, sonra diğer modellere. Kapıyı ittirip girdik içeriye. Tezgâhtar dibimize kadar yanaşarak:

“Hoş geldiniz,” dedi.

“Hoş bulduk,” dedik ikimiz de aynı anda.

“Bot bakacaktık.”

Eliyle gösterdi.

“Mağazamızın şu bölümü uzun ve kısa bot bölümüdür,” dedi, “siz bakın, beğendiğiniz takdirde fiyat konusunda gerekli kolaylığı yaparız size,” diyerek tekrar kapıya yöneldi.

Botlar; renk renk, çeşit çeşitti.

“Kapitalizm böyle bir şey işte; kafanı karıştırıp sattırıyor,” dedim.

“Ben Zenne ayakkabıcısıyım,” dedi Şırno, “anlamam kapitalizmden...”

Botları denemeye başlamıştı. “Ya Şırno,” dedim, “sen botu ne yapacaksın bu İzmir’de? Kar yok, çok soğuğu ve ayazı da

yok.”

“Arada dostlarla ava ve dağ gezintilerine çıkıyoruz ya, ihtiyaç ondan.”

“O zaman yarım bot al,” dedim, “bunları denemeyi bırak.”

“Tamam, kızma,” diyerek kısa botların sergilendiği alana geçtik.

Botları görünce:

“Haklısın galiba,” dedi.

“Galibası fazla,” dedim.

Bir botu denedi. Beğendi.

“Bunu alıyorum,” dedi.

“Biraz boşluk var sanki?” dedim.

“Bilerek, her zaman bir numara büyük alıyorum.” dedi.

“Niye ki?”

“Biliyorsun biz Ağrı’dan geldik İzmir’e. Kalabalık bir aileydik. Babamın tek maaşı ihtiyaçlarımızı almaya yetmiyordu.” dedi. Sonra yüzüme bakarak:

“Hatırlıyor musun, Ali Fuat Cebesoy İlkokulu’na yoksul çocuklar için giyecek gönderirlerdi. Ben, okula yamalı pantolon ve yırtık ayakkabı ile gidip geliyordum. Müdür kimseye çaktırmadan beni odasına götürdü, bir çift potin tutuşturdu elime. ‘Bunları bir dene oğlum.’ dedi. Ömrümde gördüğüm en güzel ayakkabıydı. Işıl ışıl parlıyordu. Bayıldım. Giydim hemen, ama bir numara küçük geldi ayağıma, önü vuruyordu. Ön ayak parmaklarımı azıcık büzünce oldu. Ve ben bir yıl boyunca böyle giydim o potinleri. O gün bugündür hep bir numara büyük giyerim ayakkabılarımı. Varsın ayağımdan çıksın, yeter ki vurmasın.” dedi.

Ne diyeceğimi şaşırılmışım. Kendimi öyle kötü hissediyordum ki, bir Şırno’ya baktım, bir ayağındaki kısa bota. İçim titredi. Şırno’nun boynuna sarılıp ağlamaya başladım.

ADINI BİLE BİLMEDİĞİM ÇİÇEKLER AÇAR MAVININ İÇİNDE / HASAN ÇELİKKOL

İçim sıkılırsa deniz kıyısında bulurum kendimi
Kim olduğumu unutmadan
İçimdeki her şeyi sorarım o derin maviye
Neden mutlu değilim, nedir önümdeki engel

Sürgündeki acıya benzer mutsuzluk
Bu günün yalanları
Öfke, nefret, haksızlık ve hatta ihanet
Yağan yağmurlarda gözyaşı olur
Deniz bu; mavinin en koyusu
Ölü postuna bürünmüş mutsuzluğun çaresini de öğretir bize

Her nefes bir ağaç, çok çabuk büyür umut
Gökyüzüne uzanıp orman olur en yükseğinden
Yüreğimi burkan yalanlarla savaşa başlarım
Elime batan haksızlıkları çıkarıp hapsederim içbükey aynalara
Adını bile bilmediğim çiçekler açar
Hedefi olmaktan kurtulurum öfke, nefret ve ihanet sarmalından
Nefes alır veririm mavinin içinde

KELEK / FEYYAZ KADRİ GÜL

kelek karpuzla benzedik
dışımız renkli
içimiz kof
bir de havalıyız
bir de pahalı
of ki of

KAPTANIN SEYİR DEFTERİ I.

“NE ZAMAN PORTAKAL GÖRSEM!” / YAHYA KAPTAN - İsa Gülal’ın aziz hatırasına.

O’nu, bir arkadaşımın yöneticisi olduğu kurumun yemeğinde tanıdım.

Son derece isteksiz, adeta mecburiyetten yer gibiydi.

Yemeğin sonunda gelen portakal ağırlıklı meyve tabağını bir arkadaşımın önüne sürdü. Soran gözlerle bakan arkadaşına;

“Ben portakal yiyemem!” dedi.

Başını dikleştirdi. Yüzünde yenilmezlik ifadesi vardı. Önce çakmak çakmak olan gözlerinde bir anda hüznün bulutları birikti. Sesinin titreyişinden anladık ki, dokunsak ağlayacaktı.

Kabuk bağlamış eski bir yarayı kanatmak için sustuk.

Sonraki günlerde bir konuşma fırsatı buldum. Konuşmak istediğim konuyu hemen anladı ve anlattı;

“Biz, 1989 zorunlu göçüyle Türkiye’ye geldik. Hani şu 30 kg yükü 24 saatte ülkeyi terk etmesi istenenlerdeniz. Hani şu beş yüz yıllık geçmişimizi, 24 saate ve bir bavula sığdırmak zorunda olanlardan.

Bulgaristan’da kalma şansımız olmadığı gibi, gideceğimiz yer de bizim için meçhuller, müphemlerle doluydu. Gittiğimiz yerde ne bulacağımızı da neyle karşılaşacağımızı da bilmiyorduk. Bildiğimiz tek şey, sadece gitmek zorunda olduğumuzdu ve biz de gidiyorduk.

Çok güzel ama çok kısa bir çocukluk yaşamıştım. Çiçeklerin, ta Kazanlık’tan getirilmiş aşılı güllerin, leylak, zambak, sümbüllerin olduğu çiçek bahçesi. Meyve ağaçlarının çevirdiği koca bir bahçe yaşanmışlığa dair en güzel şeylerin hatırlandığı kısa ve mutlu bir çocukluk.

Dedem, ninem, annem ve ben.

Babam; Rusya’da çalışıyordu. Daha çok kazanmak, belki bizi daha iyi yaşatmak için bunu seçmişti. Kim bilir, belki de buna mecbur kalmıştı.

Dedem; yaz-kış sırtındaki aba yelekle, belinde kuşakla gezerdi. O kuşağı da etrafında dönerek bana dolattırır, 5-10 Stotinka verirdi.

Dedemin her zaman anlatacak çok şeyi ve berrak bir hafızası vardı. Balkan savaşı, Alman işgali ve sonrası yıllar... 1941, 1952, 1962 göçlerinde gidenlerle ilgili buruk hatıralar.

Bir kısmı birinci ağızdan dinledikleri, ama çoğunluğu şahit olup yaşadıkları. Bazen bu hatıralar, dizden aşağısı kesik bacağından çok

acı verir, yaşlı yüzü daha da kırışır

Sonrası; okumak için gidilen başka bir şehir, başka bir dünya. Farklı bölgelerden gelmiş, farklı kültürlerin insanlarıyla bir arada harmon olmak. Uzun yaz kampları; kısa süren yaz tatillerinde genellikle babamı göremeden geçen zamanlar.

Başarılı bir okul hayatına karşılık, hak ettiğimin çok altındaki kötü işlerde çalışma hayatı. Daha da acısı; ben okulu okul ikincisi olarak bitirmişken, aynı okulun sıralamasında ilk ellide bile olmayan birinin amirliğinde çalışıyor olmamdı. Bunun tek sebebi, Türk olmam ve boynun eğmememdi.

Evlilik ve sonrasında kısa aralıklarla gelen iki çocuk.

O çok çiçekli, bahçeli, ağaçlı, evde artık dedemin olmadığı bir hayat.

Babam, Rusya’dan döndü ama kanser olmuştu

Hem işime hem çocuklara yetişme çabası içinde, babamı tedavi için Sofya’ya götürüp getirmeler başladı.

Ardından o kötü dönem ve dönemin sonucu dayanılmaz baskılar geldi.

Ya doğup büyüdüğümüz topraklardaki beş yüz yıllık geçmişimizi, kimliğimizi, dinimizi değiştirecektik, ya da “30 kg yükü, 24 saatte” her şeyi geride bırakıp, “ver elini Türkiye” diyecektik...

Öyle de yaptık.

Biz şanslıydık! İki araba; birinde babam, annem, ben, diğerinde eşim ve çocuklar.

Evet, 24 saatte ne yapılabilirse, ne toplanır, neden vaz geçilebilirse onu yaptık.

Annemin çeyizinde getirdiği el emeği ne varsa, kış için hazırlanmış pekmez, reçel, turşu, tarhana... Ve inşaat ustası dedemin canı için yaptığı ev... Hepsini bıraktık!

Bahçedeki çiçeklerle ve mezarlıktaki büyüklerle tek tek vedalaştık.

Babamın Rusya’dan getirdiği, onca emeğin, onca yılın karşılığı olan bütün modern eşyayı, dört otomobil lastiğine verdik. Bütün emekleri, geçmişi, geride bırakıp yeni umutlara, bilinmezlere doğru yola çıktık. Bilemezdik ki babam son günlerini yaşarmış. Hududu geçip ilk yerleşimler yerlerini, kasabaları görmeye başlayınca, zorlukla konuştu;

“Buralar da aynı bizim gibi imiş. Derlerdi ki; Türkiye’de ekmek yok, insanlar mağarada, barakalarda yaşar!”

Belli ki soğuk savaş günlerinin kara propagandası onu bile bu kadar etkilemişti

İki küçük çocuk ve hasta babamla zor bir yolculuk sonunda eski, uzak ve nereden akraba olduğu bile hatırlanmayan birilerinin yanına sığınıp ev, iş arama ve babamı hastaneye götürme çabalarımız.

Hiçbir sosyal güvenlik bağı olmayınca bulunamayan ilaçlar, alınmakta zorlanılan hastane randevuları.

O günlerde yine hastaneye giderken, trafiğin sıkıştığı yerde, bir büfe önünde filede asılı portakallar gördüm. Babamın portakala bakışını yakaladım.

“Baba, portakal ister misin?” dedim. İstedim...

Güçlükle yol kıyısına yanaşıp koşarak büfeye gittim ki, büfeci; “Bu mevsimde portakal olmaz, onlar plastik!” dedi; dekor olsun diye konulmuşlardı.

Dünya başıma yıkılmıştı!

Hastane randevusuna gecikme telaşı ile portakaldan vazgeçtik o an.

Sonrası o ağır tedavi seansı; babamın acısını iliklerimde hissettiğim o çaresizlik anları ve dönüş.

Onca dert arasında “portakal” aklımıza

bile gelmedi, gelemedi.

Türkiye’ye geldiğimiz onuncu günü babamı kaybettik.

Ben bugün belki küçük bir sahil kasabasında, bahçesinde portakal ağaçları olan bir ev alabilirim ama artık portakal verebileceğim bir babam yok ve ben o gün bugündür, portakal yiyemem!” dedi ve sustu.

“İnsanın çocukluğu anavatanıdır” sözünü doğrulayan bir suskunluktu.

Anlatırken yüzünde, o Kazanlı güllerinin, o leylakların açılışını, dedesinin saçını okşayışını, babasız yazlarını, iyi öğrencilik ama kötü iş şartlarını bana adeta yaşatmıştı.

Zamanın durduğu, ikimize de uzun gelen suskunluktan sonra başımı kaldırdı, yine çakmak çakmak gözlerinde aynı yenilmezlik ifadesi ve hüznün bulutları...

Susmuştu. Çok şeyin ifadesi bir suskunluk...

Şimdi ben, “ne zaman portakal görsem”; babasına ölüm döşeğinde portakal yedirememenin acısı ile, hayatından portakalı çıkarmış bir evlat gelir aklıma.

Bir de, bir portakal kabuğuna sığdırılmış yüz binlerin dramı...

“Ne zaman portakal görsem!..”

İKİ NEHİR / NİMET TANER

Büyüttüler özlemek ormanını
Dağlarından kopup gelen iki nehirle
Hem coşkun hem korkunç
Suyun tadı mermere yakın

Bakışırken dalları dallarına
Sarılmak akşamın penceresinde
Henüz uyumazken ölecekleri
Henüz dökülmezken tel tel sabahları
Söylemek şehrinin nefesi nefesinin içinde
Dili dile gelsin

EN/KAZLI

**Bahçenizde beş kaz
Beklediniz yılbaşımı
En/kazı ayırdınız kendinize
Kurtuldunuz dört kazdan.**

Ocak 2022

KAÇAMAK

**Kaçamak çeker canınız
Mısır unundan
Pekmeze banarsınız**

**Kaçamak yaparsınız
Dostlarınızla
Felekten günler çalarsınız.**

Ekim 2022

ŞAŞKINLIK

**Camiye gitmeyenleri
Zorla götürürler**

**Camiye gidenleri de
Utanmadan geri çevirirler.**

Ekim 2022

UYUYOR

**İnsanlar uyuyor kurallara
İnsanlar ayakta uyuyor.**

Ekim 2022

YARASA

**Yarasa gece kuşu
Hiç olmazsa
Geceleri bir işe yarasa.**

Ekim 2022

İHTİLAL / ARDA ÇALIK

vergi halkın en büyük yükü
asılacak makarnacı dükü
fermanı anlayamam karnım aç
karnım açken anlamsız giydiğin taç

Bastil'de başladı isyan
edemezler hiçbir soyluyu himaye
papaz zayıf halka, veremez hidayet
kürsüden halka okuduğun ancak hikayet

ihtilale Fransız kalan kral çıplak
kral çıplakken daha kralcılar
kraldan daha da çıplak kalacaklar
özgürlük heykelini bile satacaklar

SENİ KENDİME KUBİLAY KAMBEROĞLU

bana gelirken
ikinci kızılığımı giyin
henüz akşam ezanı okunmamış
bu çorak topraklara
yıllardır yağmur dokunmamış
ne zaman gözüm iskeleye değse
denize doğru dönmüşsün
süslü ve yeni açılmış
yelkenliler geçmekte
seni düşünüyorum
elinin değdiği yeri
sımsıkı tuttuğumu
ne güzel anlatmak seni
kendi kendime

CEMRE / ŞÜKRAN ALP

Aşkın, yazıya, yazıdan da kalbe düştüğünü, düşe kalka, aşkı, sevdayı öğreneceğim hiç aklıma gelmemişti. Ta ki posta kutusuna düşen mektubu okuyuncaya kadar.

Çocukluğumdan beri eve gelen kapalı zarfların sadece faturalardan ibaret olduğunu zannediyordum. Mektupları yalnızca anlatılardan duymuş, eski filmlerden görmüş, modası geçmiş bir iletişim aracı olduğunu düşünüyordum. Ne zaman ki bir akşam apartman kapısından içeriye girdiğimde, posta kutusunda kendisini dışarıya atacak gibi gösteren bir mektubu okuyuncaya kadar. Zarfın gönderildiği yer, daha önce öğretmen olarak görev yaptığım köyden geliyordu ancak; tanımadığım Cemre adında bir kadının tarafından gönderilmişti. Eve girince bir çırpıda mektubu açıp okumaya başladım. Mektup çok kısaydı, çok uzundu, ırmak suları gibi dingin, orman kadar sessiz, deniz kadar hırçındı. Yürekliydi satırlar, umutluydu, sıcacık ve yaşam doluydu. Şaşkındım, sevinçliydim ve yüreğim umutla dolmuştu. Her akşam evde yüzüme çarpan yalnızlığım kaybolmuştu mektubu okuduktan sonra. Neler oluyordu bilemiyordum. Gerçekle düş arasında gidip geliyordu aklım. Ya gerçek değilse, ya birileri şaka yapıyorsa...

Bundan sonraki günlerim mektubu ve yazanı düşleyerek geçirdim. Artık her gün eve girince önce posta kutusunu yokluyor, boş olduğunu görünce üzüliyordum. Aradan bir hafta geçmişti ki posta kutusuna yeni bir mektup geldi. Daha da bir sabırsızlanarak okuduğumda yine aynı kişiyi, aynı sevgiyi, aynı nehri, aynı denizi gördüm. Bu kez gökkuşağını da eklemişti satırlarına. Her hafta bir mektup geliyordu ve bu mektuplar hayatımın bir parçası olmuştu artık. Gelen mektupları salondaki sehpanın üzerinde biriktiriyor ve her akşam onları yeniden yeniden okuyordum. Bu bir şaka olamazdı. Bu mektuplar sayesinde odalar dolusu hayallerim olmuştu. Posta kutusunda gördüğüm her zarfı ona ait diye düşünüyor, fatura olduğunu görünce kan beynime sığıyordu. Tek taraflı bir durum vardı ortada. O beni düşünüyordu bensiz, ben onu düşünüyordum onsuz. Hep ben dinliyordum. Biri beni düşünüyor, ben ise hiç tanımadığım biriyle düşler kuruyordum. Nasıl biriydi; güzel miydi, iyi huylu muydu, adı neydi, kaç yaşındaydı?

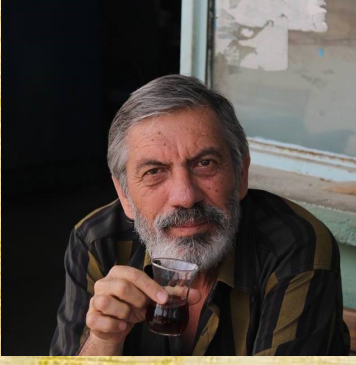
Bir gün mektubunda, 'Beni görmeye geleceğini' yazıyordu. Geceler boyu uykusuz, ruhumda fırtınalar, duygularım med-cezir; beklemeye başladım. Her akşam gökyüzündeki ay ve yıldızlar hayallerime eşlik ediyorlardı.

Ve o gün gelip yüzüme ve ruhuma çarpmıştı. Aynalara bakıyor, yüzümü, ruhumu kalbimi görmeye çalışıyordum. Onu görünce ne yapmam gerekiyordu, bilemiyordum. Elim ayağım titreyecek miydi, tanıdığım biri miydi, aynı duyguları ben de hissedecek miydim? Şimdiye kadar hiç âşık olmamıştım. Ama şimdi biri beni seviyordu ve ben bunun kim olduğunu bilemiyordum. Sevmenin kutsal bir şey olduğu söylenir hep. Çıkarsız olduğunda mı kutsallaşır sevgiler, aşklar? Aşk!

Söylenen saatte buluşacağımız yer olan rıhtıma gidip en kenarda oturdum. Havada poyraz, denizde dalgalar vardı. Kıyıları, gelen dalgaları aynı hızda geri itiyordu. Güneş, içimdeki heyecanı sarı sıcaklığıyla ısıtmaya çalışıyordu. Gelip geçenleri izliyordum. Birbirlerine sarılanlar, üzgünler, kahkaha atanlar geçip gidiyordu. Herkesin bir beklentisi vardır hayattan. Benim de beklentim, hesapsız, çıkarsız bir beklentiydi. İçimde adımı koyamadığım heyecan, ruhumda fırtınalar esiyordu. Denizin maviliği yapışmıştı üstüme, yanımdan geçenlere, masalara sandalyelere.

Saate bakıp duruyordum. Buluşma saati geçmişti ve henüz masama kimse gelmemişti. Heyecanım üzüntüye, maviliğim griye dönmek üzereydi. Düşünüyordum; ya gelmezse, ya bir aldatmacaysa ne yapardım? Tükenir miydi umutlarım, kalmaz mıydı beklentim; vurgun yemiş gibi mi olurdu? Bu düşüncelerle ne kadar zaman geçti bilemiyorum. Denize, insanlara, maviliklere gözlerimi ve kendimi kapatmışken, masaya ince uzun parmaklı, süt gibi beyaz bir elin hafifçe dokunduğunu gördüm. Başımı kaldırdığımda, köyde birlikte çalıştığım öğretmen arkadaşım Handan vardı. Her zamanki güler yüzü ile karşımda dururken kalbime cemre düşmüştü.

Mutluydum.

BEN KENDİMİN MASALIYIM

Ben kendimin masalıyım
Bir masalın içinde harfleri silerek kendimi yazdım
Kendi kalabalığımın arasından geçtim
Sessiz sedasız kendime çarpmadan
Güneş usulca yerinden doğruldu
Serçeler kanatlarıyla günü dövüyor
Delinin biri koşarak bağırıyor
Bu çağın dilsiz hali
Zamanın körlüğü
Anlamını yitiren vefasız yıllar
Beni hangi meçhule götürüyorsunuz

Ben kendimin masalıyım
Bir masalın içinde sözcükleri tüketerek kendimi yazdım
Gurbetin elleri yok tutamazsın
Herkes gelip geçer önünden
Bir tek sen gidemezsin kendi içinden

Ben heybesi omuzun da masalların içinde geçen
Eski zaman toplayıcısıyım
Kerpiç evlerden
Sokağa açılan eşiklerden
Buz mavisi gecelerden
Kaf dağının eteğinden
Meydanlardan Pazar yerlerinden
Kitaplardan türkülerden seyyahlardan
Bozkırım kurak gözlerinde
Kendini arayan insanların arasında
Bir masalın içinde kendimi yazdım

Ben kendimin masalıyım
Bir masalın içinde
Çocukluğumu özleyerek kendimi yazdım
İster inanın ister inanmayın
Karşıdan çocukluğum geliyor çürük dişleriyle gülerek
Dedim ki ona
Büyüyeceksin çocuk düşe kalka
Sevgilere kucak açarak
Büyüyeceksin acıları tadarak
Büyüyeceksin ekmeğinin çalındığını öğrenerek
Büyüyeceksin alın terinin onuruyla yaşayarak
Büyümelisin çocuk büyümelisin
Dolanmadan bulanmadan aklını bileyerek

Bir masalın içinde
Mavi zaman çocuğuyum ben
Gülüşüm denize açılır kollarım gökyüzüne
Çocuk büyüdü elinde şiir fideleri
Umudun dağlarında orman olacak

Ben kendimin masalıyım
Bir masalın içinde
Sözcükleri saksıya dikerek kendimi yazdım

ORMAN / MUSTAFA AYDINLI

Akbelen'de direnen köylülere

- Kara bulutlardan sağar rahmeti
- Yurdun en değerli malıdır orman
- Yağmurla beslenir yoktur zahmeti
- **Yaşam kaynağıdır suludur orman**

***

- Hastalara şifa verir havası
- Bunun için ölüm kalım davası
- Her türlü canlının onda yuvası
- **Ardıçtır, meşedir, çalıdır orman**

***

- Kentte bunaldıkça ona geliriz
- Sayesinde temiz hava alırız
- Tarihlerden bunu böyle biliriz
- Kutludur, kutsaldır uludur orman

***

- Yaşlısı çocuğu genci kadını
- Pikniklerde çıkarırız tadını
- Bin bir çeşit işe yarar odunu
- **Ayrı bir sanayi dalıdır orman**

***

- Önemi Ata'mın dediği sözde
- Zevk mi olur? Yeşil görmeyen gözde
- Öyle üç beş değil, yüz de yüz yüzde
- Gerçek zenginliğin yoludur orman

***

- Aklı olan elbet bunu düşünür
- Örtüsü olmazsa toprak aşınır
- Barajlara denizlere taşınır
- Türlü nimet ile doludur orman

***

- **Ormanı büyütür tohumlu kozak**
- **Sele kapan olur, rüzgâra tuzak**
- **Tutmalı ateşten, baltadan uzak**
- **Ülkenin parası puludur orman**

***

- Erozyonun tasasını çekmeli
- Bozkırlara türlü ağaç dikmeli
- Büyütmeye alın teri dökmeli
- Yurdun süsü zümrüt halıdır orman

***

- **Aydınli'yım yüreğimin attığı**
- **Çatı olur ustaların çatığı**
- **Beşik olur bebeklerin yattığı**
- **Mezara gidenin sahdır orman**

***

DELİ İBRAHİM DİVANI, AHMET BÜKE, 2022 VEDAT TÜRKALİ ROMAN ÖDÜLÜ MEHMET ENVER ALTIN

“Burgazadaşım, Sayın Niyazi Dalyancı'nın anısına, saygıyla!”

Öykü yazarı olarak başarılı bir geçmiş olan Ahmet Büke'nin lirik dili ile şiirsel yanını da açığa vuran ilk romanı, Deli İbrahim Divanı, masal, masal içinde, derdi yoksullar, itirazı edepsiz varsıllar kapsamında...

Bilindiği gibi, “Kapitalizm Öncesi Ekonomi Biçimleri”nde ilkel birikim süreci anlatılırken, toprak; hem iş araçlarını ve malzemesini hem de yerleşim yerini belirleyen ana unsur olarak görülür. Sermaye, tek başına üretken değildir, dolaşımdan doğar. Sermaye, kullanım değerlerini değişim değerleri haline getirerek iç pazar yaratır; birikimini katlar. Emekçilerle de anılan bu üretim koşulları içerisinde topraklarından ve mülklerinden ayrılmak, sermayeye kul olmak düşer. *“İşin püf noktası ‘razı olan insan’ın yaratılabilmesidir.”*( )

Ahmet Büke de bu romanın kurgusunu yukarıda anılan ilkel birikim süreci ve bir adanın ekonomi politikası üzerinden kurgulayarak romanın ana fikrini, “Şükür Allah'a başta aklı, götö donu yuvarlanıp giden” bir deli başkaldırısını, iyot kokan masalsı ve bilge diliyle anlatıyor.

Roman, işlendiği yer bakımından bir İzmir romanı ama romanı, İzmir Romanı diye nitelenecek bence doğru değil, çünkü İzmir neredeyse arka planda bir karakter... İzmirli okuyucular ise İzmir'in sokaklarında bazen keyifle, bazen de hüznle dolaşacaklar meltem serinliğinde... Bu roman, denizciler için de çipo zincirinin her bir baklasından damlayan düş derinliğinde ve belli ki yazar, özellikle yelken başta olmak üzere deniz araçlarının seyri ve dili konusunda oldukça yetkin ve bilgili.

Roman, İzmir Körfezi'ndeki Köstence Adası'nın gamlı Gök Mavisini sularında, yıldız sümbülü Boz topraklarında, bazen keyifle, bazen öfkeyle öyküden öyküye, masal, masal içinde coşturarak yazarın, doğru, dengeli ve yetenekli kurgusu ve anlatım gücü ile sizi dalyan başındaki *şıracı* gibi yerinize mıhlıyacak. Gök Kızıla dönecek, Boz Kızıla dönecek, umutlu Köstence'nin umudu hep var olacak.

***

Kitap, Deli İbrahim, Demirci Asım ve Balıkçı ile simgelenen, dalyancılıkla sağlanan aile ekonomisine dayalı Köstence'nin ilkel birikim sürecine karşı Zina Mehmet ile torunu Eczacı Süleyman'da simgelenen, yunusların avlanarak işlenmesini konu alan kapitalist ekonomi sürecine geçişle ilerliyor. Adadaki idarî, askerî, dinî yapılanma ile siyasî yapılanmanın birbirleri ile bütünleşerek kurdukları sömürü düzeninde yaşananlar üzerinden, ana karakter Osman ile dayısı Yusuf Reis'in kötülüğe karşı, hesap sormaya odaklı, sürgün yaşamlarını ele alıyor. Ana karakterlerden, Osman'ın içe dönük anlatımına, direniş stratejisti Deli İbrahim eşlik ederek, kendi biçim ve söyleminde okuyucuyu silkeleyip, kendine getiriyor.

Kurguda; Zina Mehmet ile torunu Eczacı Süleyman, doğaya, insana karşı ihanetle, kan, gözyaşı, ateş ve yıkım ile çökerek kurdukları, sermaye ve iktidar bağlaşmasında siyasetin finansörleri olarak sunulurken karşılıklarına Balıkçı, Deli İbrahim, Demirci Asım ve Yusuf Reis, Çanakkale'de ve Kuvayı Milliye saflarında emperyalizme karşı vurularak edindikleri yoldaşlıkta yoksulluğa ve sömürüye karşı direnen, umudu kesilmeyen, kesilemeyecek varsılları olarak cepheye sürülüyor. Kurguda Yusuf Reis'in koruma ve kollaması altındaki Leyla dışında, adı ile anılan kadın bir karakterin olmaması yanında, belirleyici bir karakter olan Osman'ın annesi, derkenar olarak notlarının arasına giriyor.

Romanın öyküsü üç bölümde, Boz, Gök ve Kızıl'da, İzmir Körfezi'nde bulunan Köstence Adası (Uzunada) ve İzmir'de işleniyor. Açık toprak rengi, açılmamış, sürülmemiş toprak tanımında ilkel birikim sürecine göndermede bulunan, Boz bölümüyle Köstence'de başlayan roman, İzmir'in Gök mavisini boyalı, denizinden, notaları kaçırarak melteminden, Leyla'nın korunaklı koyu gözlerine yansıyan yeşil odalı sokaklarında devam edip tekrar Köstence'ye dönüyor. Kul Kızıl'a, Kızıl Deli'ye, namı Deli İbrahim'a dönerek, Kızıl'a dönen zıpkın, gücünü Gök'ten alıp, Boz'a veriyor.

Depremden Sonra, Bilsay Kuruç, 10 Nisan 2023, Cumhuriyet

Köstence Feneri, uygun görülen Turgut-ça Kayalığı'na değil de tartışmalı olarak küçük adanın büyük adamı sayılan, Deli İbrahim'in "Sen bizim deyyusu ekberimizsin." sözünü hoş görecektir kadar da yüce gönüllü, Eczacı Süleyman'ın anne dedesi, belediye meclis azası Zina Mehmet'in arazisine daha yüksek kamulaştırma bedeli ödenerek yapılmıştır.

Ada ekonomisine yön veren Zina Mehmet ile Yusuf Reis'in geçmişi, Zina Mehmet'in Yusuf Reis'in Adalı isimli çektirmesini de hileli kumar masasında elinden almasıyla kesişir. Tam o vakitlerde Ada'da, gece kirliliğinin koynunda bambaşka meclisler de sürmekte, Süleyman'ın girişimleri ile bir fabrika kurarak Yunusları işlemek ve her bir parçasını değerlendirmek üzere projeler yapılmaktadır. Bu Yunusların katliamına yol açacağı gibi işgücüne ihtiyaç duyacak fabrika nedeniyle dalyancı ailelerinin parçalanarak yok olmasına neden olabilecek bir süreçtir. "İşin püf noktası 'razı olan insan'ın yaratılabilmesidir"

***

O günlerde Köstence'de esen rüzgârlar hiç de tekin değildir. Mavi göklerin buz sancıları tutmuş, sırtları kabaran yağmur bulutları iyice alçalmış, kurt sabahında denizlere bakan yüzleri tabak gibi düzleşmiş, hareketleri hızlanmıştır. Uzak tepelerde yatan yaban keçileri, tıpkı birkaç asır önce Rodoslu korsanları gözleyen Adalılar gibi tedirginlik içinde denize bakmaktadır. Gece, sesler susar, gölgelerden gelen bir balta ağır ağır yoksulların varlığına iner. Çarşıda bir dükkân ile kırdada bir ev ateş alır. Kadın, her gün aklıktan öleceğimize bir defada yanarak ölelim deyip kapıyı içeriden sürgüler...

... Deli İbrahim, "Ulan ırzı kırık takımı! Ulan siz, Yunan zamanı Gökçen Efe kızanları sizi çeteye yazmasınlar diye kaçanlardan değil miydiniz? Koca Köstence'den yazılanlar sadece Yusuf, ben ve kardeşimdi. Ne zaman ki kardeşimi, sabah kuvvacı, akşam gâvur namazı kılanlar tarafından karnı yarılmış, bir ağaçta, ayaklarından baş aşağıya asılı buldum, işte ben, o zaman deli oldum." deyip sert bir bilek hareketiyle zıpkını adama saplar.

***

Romanı bitirip kapadığınızda; Tek Partili Dönem'den, Çok Partili Dönem'e geçiş aşamasında dizleri üstünde doğrulmaya başlayan eşrafın elindeki sermaye, o gün nasıl siyasetin ken-

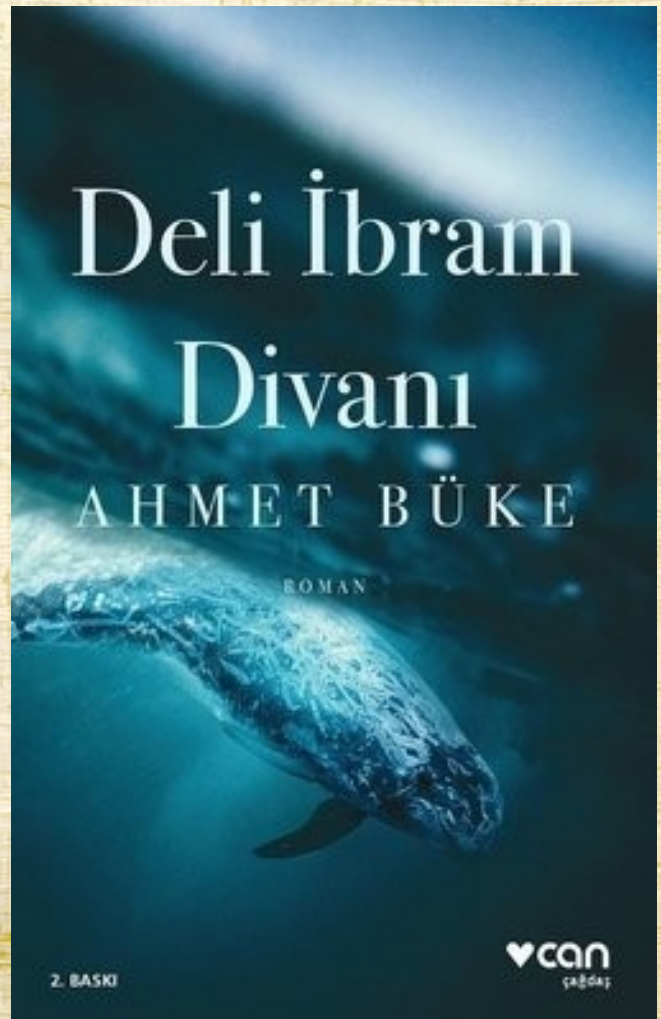
disi olmuşsa, bugün ayaklanıp örgütlenmiş sermaye, sağ elinden sol ele, sol elinden sağ ele siyasetin kendisidir. Eczacı Süleyman'a iyi bakınız, kapitalist zaman diliminde nereden, nereye gelmiş? Dikkatle izleyiniz! Sermayenin örgütlü gücü, din, devlet, siyaset, teorisyeni Zina Mehmet, bugün nerelerde, kimlerle fotoğraf veriyor? Düşününüz.

Tekrar başa dönüp Deli İbrahim ne diyor bir bakınız. Emekçinin zaman diliminde, emek, siyasetin kendisi nasıl olacak, bir okuyunuz. Kalın sağlıklı, her zamanki gibi kitapla...

***

Not: Konusu, İzmir Körfezi, Köstence Adasında (Uzunada'da) geçen bu romana yön veren karakterlerden birisinin "Yunus" olmasına rağmen, kapak resminde neden bir balina olduğunu anlayamadık!

Can Yayınları, 6. Baskı, Şubat 2022

DENİZ GERDANLIĞI / FİLİZ KALKIŞIM ÇOLAK

bir çıvgın söyledim sana ey yar
kökleri alizarin kırmızısı
alev kızılı sağımlarından yüreğin sağanak sağanak kirpiğine kalkan

göğsünde şafak ağartısı hatuncuk'ların baharı
boy boy nergis güllere ıslanan
pençesi suyu gelmiş ırmak akıntısı
uçlarında özgür tayların ağusu
sür okyanus ötesi
ah çığlık çığlığa içinden baktığımız titreyişler çekincesi
şuramda yar
bir gelip bir giden ilinti ki
vurdukça
derinliklerimde çağlayan gözenin çıkış anını parçalayan

ah değgisinde için için güneşlere çırpınan
boşluğunda koynun feci sızı
kucagında gecenin gün yanığı kuytuların açığı yar

kuz'larında gardenyaların hoşluğundan bir sevinç
bilmediğim yerlere dağılan
süt kesigi göğüslerde ipeği acıyan ah
epifitlerini taneciğin yar kirpiğiyle aldatan

ah buğusu mayıs yanılıgısı
uykularıma kuş telaşı damlayan
ürperdikçe uslarımı çırılçıplak perilerin sırtından bırakan
eteğinde göğün okşanan işmarı ah
cılız su şulesi
nefes nefese kurumcuğunda
kokla kokla doyamadığın ince çiy tanesi

irislerinde yakamozların kelebek etkisi
sürmelerine kumsallarımın küllerini taşıyan
gerdanlığında çöl köpüğü denizlerin için için düşüne uyanan yar

ASIRLIK ÇAM AĞACI MERAL TABAK TOKSOY

■ bahçemdeki asırlık çam ağacı
■ gövdesini sarmaya yetmiyor kollarım
■ varın hesaplayın
■ kim bilir kaç yaşı
■ dibine oturur yaslarım sırtımı güvenle
■ minnetle iç geçiririm
■ arkamı döneceğim kaç kişi kaldı diye
■ sert, çatlak kabuklarını okşar halleşirim
■ köklerinden dallarına giden suyu duyumsar
■ biraz da alın terimden eklerim.

■ ne güzel bir sırdaş
■ ne güzel dinleyici
■ yamacında genç bir çam kaldı
■ gücüm yetmiyor korumaya
■ yaşlanıp tenhalaşmak eksiltmedi azametini
■ günbegün daha heybetli
■ ilham alıyorum
■ göğü kucaklayan vakur duruşundan
■ bedenine sarılan sarmaşığı emzirip
■ ona can verişinden

ÖZLEMİN ÇIĞLIĞIDIR SEVGİYE CEMAL KARSAVRAN

■ aşkımız ateş kadar yakıcı
■ sevgiyle gülen gözlerimiz var
■ sen benimle ben seninleyken
■ bir şehirdir çok uzaklarda yanan

■ bir ben oluyorum masumiyetimle
■ bir senin tas aralığından bakan gözlerin
■ yan yana yaslanmış iki dağ gibiyiz
■ eteklerinde boylum yeşiliyle

■ candan cana söylenen türküdür
■ avuç içlerimizin sıcaklığı
■ gözlerinin içinden gülüşlerin
■ bir özlemin çıığıdır sevgiye

KOLYE / CAN TAŞAN

Anasınıfındaydım.
Boncukları verdi Ayten öğretmenim.
Kolye yaptım boncuklardan
Dizi dizi.

Yirmi yaşına geldim.
Kelimeler uçtu aklımda.
Şiir yaptım kelimelerden
Dize dize.

Sen boynuna tak diye!

GÖLGEM Mİ DAHA SADIK, YALNIZLIĞIM MI? HIDIR İRFAN ÖNDER

Ne zaman düşünsem sevdayı, aşkı
Erir doruklarında kalbimin buzulları!..

Kentler cendere gibi, evler ise kabristan
Ömrüm beyhude geçti, hayata ettim isyan!

Gönlümü hiç vermedim dünya denen alçağa!
Ben dünyadan uzağım, dünya da benden uzak!

Gökyüzünden çalındı güneş, ay ve yıldızlar!
Umudu kestim artık, yaşamdan ve yarından!..

Boşa geçen zamanın ahı mı tuttu beni?..
Hem hayallerim bitkin hem de baharım benim!..

Ecel avlanıp durur, dört mevsim yedi kıta!
Acaba kimde sıra?.. Acaba kimde sıra?..

Yeni bir gün giyindim, bol geliyor üstüme,
Gölgem mi daha sadık yalnızlığım mı? Bilmem.

UMUT ACSIN / SEVGİ EROL ÖÇAL

- Ne çok acı
- Ne çok keder
- Coğrafya ölümden beter
- Korku eceli dağların
- İşkence de masumların
- Yürekler hüznün kuşunun
- Çırttığı kanattan yorgun
- Cehennem oldu Yaşamak
- Ölüme eş oldu nefes
- Küle döndü masumiyet
- Savruldu tozu havaya
- Çılgınlarsa derya deniz
- Duyan gören yok ortada
- Umut söndü gözler sisli
- Karanlıklara esir gün
- Yarınsız kaldı hayaller
- Gözbebekleri hüznün...
- Kızıl umut Mavi barış
- Yok etmeli siyahları
- Silahları bağnazlığı
- İşkenceyi Sürgünleri
- Yaşanası bu dünyada
- Masumiyet kazanmalı
- Uçurtmalar gökyüzünde
- Özgürce uçurulmalı
- Ne çok acı
- Ne çok keder
- Umut açsın artık yeter

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE ŞEYH BEDREDDİN YOLU VE ERKÂNI VE AMUCALAR. REFİK ENGİN

Konuşmama Şeyh Bedreddin'in bir vécisi ile başlıyorum.

“İbadetin koşulu ve kuralı yoktur, Tanrı her tür ibadeti kabul eder.”

Mensubu bulunduğum Amuca Toplumu ile ilgili araştırmaya başladığımda, ilk dikkatimi çeken Amucalar kimler, Şeyh Bedreddin ile geçmişlerin ne tür bağları var olduğu idi. Öyle özdeşleşmiş ki Amuca Toplumu denilince, Şeyh Bedreddin, Şeyh Bedreddin denilince akıllara Amucalar gelmektedir.

Çünkü pek çok toplum ve kişiler, milletler Şeyh Bedreddin'e muhip olmuş, onun izinde yürürken eziyet görmüşler, sürülmüşler ve bu uğurda can vermişlerdir. Zaman içinde pek çok nedenden dolayı Şeyh Bedreddin yolu erkânını unutmışlar veya geride yolu erkânını sürdürecek liderler, kişiler, muhipler bırakamamışlardır. Amuca Toplumunun Anadolu'da Halep ve Rakka'da iskân olduklarını arşiv verilerinden öğrenmekteyiz. Emmiler Ammiler adıyla köyler kurmuşlardır. Anadolu'da, Sivas, Gaziantep, Kayseri, Niğde gibi merkezlerde Emmiler adıyla yerleşim yerlerinden hangisinden Trakya ve Balkanlara geçtiklerini tespit edilememiştir. Osmanlı'nın büyük aşiret ve cemaatleri pek çok yere bölerek gönderdiği bilinmektedir. Amucalar'ın Kırklareli'nin Kofçaz ilçesinin Ahmetler köyü ve etrafında yerlere 1480 büyük Türkmen göçü içerisinde olduğunu tahmin ediyoruz. Çünkü yazılı kayıtlarda 1491 tarihinde Kırklareli ili Kofçaz ilçesinin Malkoçlar köyü kaydımız vardır.

Sözlü anlatımlara göre, Şeyh Bedreddin Deliorman'a gelince ilk önce bugünkü Eski Zağra'ya uğruyor. Eski Zağra halkı Bedreddin'e pek itibar etmiyor. Bu hallerinden dolayı buraya “eski kal vıran kal” diyor. Bu olay sonrası bugünkü Yeni Zağra kasabası kuruluyor. Oradan göç edenler Yeni Zağra'nın Eski Zağra'dan daha gelişmiş olduğunu söylüyorlar. Yaşar Yaşa Dede ile söyleyişimizde Bedreddin'in Gaybılar köyünde Gaybı Baba ile görüştüğünü söylemişti. Elimizdeki kayıtlar ne yazık ki bu görüşmeyi doğrulamamaktadır. Yine sohbetimiz sırasında Karaabalar köyüne Tatar Baba çırağını uyardığını söylemişti.

Tatar Baba hakkında hiçbir bilgimiz yoktur. Karaabalar köyünde yatırı bulunan bu erenin nazarlama mı yoksa Amucalar içinden yetmişmiş bir kişi mi bilinmemektedir. Rüya yolu ile olmuş ise halk bu ereni Şeyh Bedreddin ile görüştü şekline bir şekilde kabullenmiş olabilir. Yine Gaybılar köyüne adını vermiş erenin de hakkında bir bilgi yoktur. Gaybı Baba'nın Balkanlara geldiklerinde var oldukları sanılıyor. Çünkü yerleşim yerleri kurulurken 10 köy içinde Gaybılar köyünün adı vardır.

Şeyh Bedreddin'in tarihsel yazılı kaynaklarda nerede yakalandığı ve tutuklandığı kaydını ben görmedim. Merhum Kısmet Aktaş Baba'dan sağlığında dinlediğim ve kayıt ettiğim şekli ile yazıyorum.

Kırkilise Fi sene 894 Maa MALKOÇLU ve söyler hane maabiyuh 274 erkli (Gökbilgin, 1952:303)

(1) Yaşar Yaşa.1917. 2003. Devletliagaç. Kofcağız /Kırklareli.

Şeyh Bedreddin Balkanların içine Şipka'dan girdiği Nevrokop'ta **Nevrokop Alçağı** denilen Zırnova mevkide tutuklandığı söylenir. Tutuklanmasının ardından Serez'e kadar insan seli akıyor.

Güneybatı Bulgaristan'ın Pirin Makedonyası'nda bulunan bir şehir. Karasu Nehri yakınlarında, Blagoevgrad ili sınırları içinde bulunur. Goce Delçev beldesinin idarî merkezidir. 1951'de şehrin adı Bulgar devrimci Gotse Delçev ile değiştirilmiştir. (www.tr.wikipedia.org.Erişim tarihi2021)

Nevrokop Alçağı'nın Zırnova bölgesinde bir yer olduğu anlatılmaktadır. Bulgaristan Türkçe yer adlarında böyle bir yer adı yoktur.

Aşağı Nevrokop (Kato Nevrokopi), Drama ilinin 558 m yükseklikte bulunan bir kasabasıdır. Aynı adı taşıyan yayla merkezinde yer alan kasaba, Drama kentinin merkezinden 47 kilometrelik bir mesafede ve kuzeybatı kısmında bulunur. (www.emtgreece.com/tr/settlements/kato-nevrokopi.Erişim tarihi 2021)

Tarihsel verilerde Şeyh Bedreddin'in yakalandığı ve tutuklandığı yer hakkında kesin net bir yer yoktur.

Hem Yunanistan da hem de Bulgaristan da Nevrokop adı olması bizim sözlü kayıttaki Nevrokop kaydına göre şu an yerin hangi devlette olduğu meçhuldür.

Şeyh Bedreddin muhiplerinin tümünde hem fikir olarak Şeyh Bedreddin ardından yolu erkânını tekrar derleyen toplayan kişi olarak Mümin Mehmet Baba adını vermektedirler.

Şeyh Bedreddin'i erkânın da yedinci Abdallar duasında adı şu şekilde geçmektedir.

Gelelim Tekke Köyü'nde yatır, Mümin Baba Sultan'a; o da "Ben üç tuğlu valiydim," demiş. Tuğlu sancağını terk etmiş, bu yollara bent olmuş. Kendine Mümin Baba Sultan de-dirtmiş. (Engin,2014:43)

Halk arasında Vali ve Paşa olarak adlandırılması normaldir. Yalnız arşiv kayıtlarında: 13/Ra/1250 yılında Eski Zağra'da Tekke Köyü namı karyede Mümin Paşa Camii ve zaviyesinin münhal kitabet ciheti olarak geçmesi halkın söylencesinin doğru olduğunu göstermektedir.

1490 ile 1614 yılları arasını kapsayan 124 yıl boyunca Mü'min Baba zaviyesini ve bu zaviyenin yer aldığı Tazılar adlı köyünde 8 adet Osmanlı tahrir defterinden takip etmemiz mümkün olmaktadır.

Otman Baba velayetnamesinde adı bir efsanevi kişilik olarak sık sık zikredilen Mü'min Baba'ya, Osmanlı kayıtlarında vergi ödeyen, zaviye sahibi bir tarihi kişilik olarak rastlarız. (Kayapınar, 2010:165)

Osmanlı kayıtlarına yansıyan Mü'min Baba zaviyesinin ilk şeyhi Davud Dede olacaktır. Derviş Ali'nin türbedar olarak kaydedilmesi Mü'min Baba'nın bu dönemde öldüğünü ve burada defnedildiğini göstermektedir. İlginç olan diğer bir husus ise Bektaşî geleneğinde pek kullanılmayan daha çok Sünni geleneğinde yer alan Şeyh tabirinin Davud Dede için kullanılıyor olmasıdır. (Kayapınar,2010:169,170)

Amuca Toplumunun Bektaşîliği 1868'den sonra olması aşağıdaki kayıtların da Amucalar'ın 1700'lerden sonra Bulgaristan içlerine dağıldığı düşünülürse (net bir tarihsel kayıt yoktur) Mümin Baba tekkesi zaman Şeyh Bedreddin muhipleri tarafından sahiplenmiş olabilir. Şeyh Bedreddin Erkânında adına rastladığımız kişi ismi ile buradaki Mümin Baba arasında bir bağ kurmak, yorum yapmak çok zor. Tekke Köyü'ndeki belgeler çok net Bektaşî olarak veriyor. Yalnız Şeyh Bedreddin erkânında adı geçen Mümin Baba ile belgelerdeki Mümin Baba farklı kişiler olması mümkün. Yine Amucalar'ın Balkanlar'a geldiği tarih 1480 olmasına rağmen, bugünkü Bulgaristan toprakların iç kısımlarına dağılımlarının 1777-78 yıllarına doğru olduğunu sanıyoruz.

Kaynak kişi. Kısmet Aktaş. 1929-2002 Turgutbey/ Lüleburgaz. İlkokul.

Şahsi düşüncem Şeyh Bedreddin erkânlarındaki **Mümin Baba** ile Tekke Köyü'ndeki **Mümin Baba** birleştirildi ve sahiplenildi. Çünkü Öztelli'ye göre Serez'de idam zamanı yanında bulunduğu göre, o Mümin Baba'nın 1480 tarihine kadar yaşaması ve Balkanlara gelmesi ve tekke kurması imkânsızdır. Zaten Mümin Baba tekke kayıtlarında net Bektaşî tekkesi olarak gözükmemektedir.

Mümin Baba Cahit Öztelli'nin araştırmasında Şeyh Bedreddin asılırken yanında bulunan ve daha sonra görevinden ayrılan kişidir. Elimizdeki kayıtlar çözümlenmeden fazla söylenecek söz yoktur. O halde Mümin Baba 1416-1420'li yıllardan sonra Bedreddin'in inancını toparlayan ikinci kişidir. Cahit Öztelli, Türk Folkloru Araştırmaları dergisinden Mümin Baba'ya ait bir Mümin Baba'nın yazdığı Menakıp hakkında bilgi vermez. Günümüzde bu menakıp hakkında bilgimiz yoktur.

İlk defa etraflı ve açıkça yakın zamanda Şeyh Bedreddin yolu ve erkânına devam ettiklerini Trakya folklorist ve araştırmacılarından Vahit Lütfi Salcı Trakya'da Türk Kabilleri I **Amuca Kabilesi**", Türk Amacı dergisinde 1942 yılında yazmıştır. İkinci önemli makale ise Bulgaristan'daki Yenişar Köyü'nde 1958 yılında araştırmalar yapan Mefkûre Mollova'dır. 1978 yılında yayımladığı makale ile hayli ilginç bilgiler vermiştir. 2018 Yılında Amucalar'ın 1768-1774 yıllarında arşiv verilerine göre yeni yerleşim yerlerini konu alan makalesi de kayda değerdir. Biz elimizdeki sözlü ve yazılı kayıtlara göre 1777 yıllarında Ahmetler Köyü'nde göç belgesine göre Bulgaristan içlerine göçün başladığını tahmin ediyorduk. Bu verilere göre bu göçün tarihi daha evvelki yıllara çekilmesi kaçınılmazdır.

Amucalar'ın sözlü kayıtlara göre 1868 yılında bir bölünü Babagan kolu Bektaşiliğine geçiren Dedem Abdal Ahmet Baba'dan sonra 1995 yılında 127 yıl sonra ben torunu olarak eski inancımız olan Şeyh Bedreddin Yolu Erkânını görme inceleme ve daha sonraları 2008 yılında kitap olarak basma onurunu yaşadım.

1990 yıllarda Kırklareli'nin merkeze bağlı Deveçatağı köyündeki Şeyh Bedreddin'i Kurbancı

Dedesı Muzaffer Sevgili ile tanışmamızın ardından bu tarikat hakkında bazı bilgiler almaya başladım. Daha sonra tarikatın en kıdemli Babalarından Abdal Kısmet Aktaş Baba, Hüseyin Talih, Yaşar Yaşa, Habip Özkaynak, Veli Tuna Dedeler ve pek çok muhip ile tanıştım. Karşılıklı olarak görüşmelerimizin ardından ilk defa 1995 yılında Muharrem ayında eşim ile bir muhabbetlerine katıldım. (Engin,2008:20)

Tüm yazılı kaynaklar onun eserlerinden ve bırakmış olduğu eserlerinden bahseder. Ama onun 2021 yılına kadar yaşayan Amucalar ile özdeşleşen yolu erkânından hiç bahsetmezler. Bunda belki de bu erkânı görme fırsatı bulamadıklarından olsa gerek. İmkânlarım dâhilinde notlar tuttum. İlk defa ses, görüntü kayıtları yaptım. Bir anıt mezar yapılması için makaleler yazdım. Evet, bir gerçek var, ilk önce laik bir yönetim fikrini Hacı Bektaşî Veli dile getirmiş. Kadın erkek eşitliğini ve kadına önemi anlatmaya çalışmıştır. Ardından Şeyh Bedreddin bunu yüksek sesle söyleyince canından olmuştur. Bu emele Mustafa Kemal Atatürk Türkiye Cumhuriyeti'ni kurarak nokta koymuştur.

Şeyh Bedreddin, sanıldığı üzere **Alevi** ya da Bektaşî de değildi. Sünni itikattan bir batıniydi. Ahmet Yaşar Ocak, kitabında, **Şeyh Bedreddin**'in mülhit değil, masum olduğuna inanan şeyhlerden söz eder. Ben, Ahmet Yaşar Ocak ile Isparta Bektaşilik kongresinde yüz yüze de görüştüm. 1999 yılından beri görüşmelerimiz hâlâ sürmektedir. Bana, "Osmanlı arşiv verilerinde asılmasına ait bir veri olmadığı sürece kimse onu isyancı olarak gösteremez," demişti.

Şeyh Bedreddin Seyit değildi. Yani soyunda, Hz. Hüseyin soyundan bir bağ yoktu. Ama o müşidi Ahlatlı Hüseyin'den el almıştı. Seyitten el alan bir kişi **Manevi Seyit** idi. Hatta bir muhabbet esnasında 2002 yılı içinde kaybettiğimiz merhum Kısmet Aktan Baba'ya "Baba Siz Seyit misiniz?" dediğimde "Hayır biz Amucalar'ın tümü Türkmen'iz Seyitlikle bir bağlantımız yoktur. Seyitten el alan soyuz ve bunun haricinde bir özelliğimiz yok, bu yola hizmet etmiş bir soyumuz var," demişti.

Bugün Amucalar bu sistemi günümüze kadar devam ettirmişlerdir. Artık ehli biri mürşit olmak isterse yolun yürümesi için soydan olması şartı daha 2002 yılında yitirdiğimiz bu yola uzun yıllar hizmet etmiş Kısmet Aktaş Baba'nın da rızası le mürşitlik verilmesinin önü açılmıştır.

Şeyh Bedreddin Erkan namesinde Karaoğlu Abdal Ahmet Babam döşedi bu postu, diye bir kayıt buldum. Bu edindiğim bilgilere göre ilk Şeyh Bedreddin'i erkânını uygulayan kişi olması muhtemeldir. Yani bir nevi o da **manevi seyit** olmuştu. Lakabı Karaoğlu Abdal'dır. Yine sözlü kayıtlara göre Abdal Ahmet ve Hacı Tahir adlı 2 oğlu vardır. Bu iki kardeşin soyundan 2000'li yıllara kadar ikişer kişi Baba olarak en az 4 mürşit tarafından yolu erkânı sürdürmüşlerdir.

İkinci Abdal Ahmet ise yine torunlarından tahmini yaşlılarımızın sözlü verilerine göre 1820-22 yıllarında doğduğu tahmin ediliyor. 1868 yılına kadar Amucalar'ın tümü Şeyh Bedreddin'in yolu erkânına bağlı imiş. Abdal Ahmet Baba 1868 yılında Şah Kulu Dergâhına giderek önce Bektaşî nasibi görmüş, ardından Halife Nafi Baba'dan mürşit olmuştur. Pek çok araştırmacı yazarçizer bunun 1877 yılından sonra göçten sonra olduğunu yazıyorlar. Yanlıştır, Çünkü Abdal Ahmet Baba (Dedemin dedesi) İstanbul'a Tekirdağ'ın Kılavuzlu Köyü'nde çiftlik sahipleri tarafından yerleşimlerinde rahat bırakılmadıkları için yurtluk istemek için gitmiştir. Bu olay ile karıştırılmaktadır. Abdal Ahmet Baba 1868 yılından 9 yıl sonra göç yaşanmıştır.

1 Ağustos 1902 tarihinde Tekirdağ ilinin Süleymanpaşa ilçesinde Kılavuzlu Köyü'nde Hakk'a yürümüştür. Kendi adıyla anıldığı aile mezarlığında yatmaktadır.

Göç toplumların ve inançların çoğunlukla zarar gördüğü kaçınılmaz bir olgudur. 1877'de yapılan göç ile daha sonraları kırsaldan şehirlerle göç Amuca Toplumuna büyük zar vermiş. İnançları ve soy sürmeleri için belli yerlere toplu olarak göç etme yapılmıştır. Amucalar'ın yine ilk defa tespit ettiğim bir olmazsa olmazı kendi soy toplumundan 7 nesil akraba olmamak şartı ile evlenmeleri idi. Rahmetli babam İrfan Engin ilk defa Amucalar yeni yerleşim yerlerinde belli sayıda aile olmaması nedeniyle 1930'lu

yıllarda diğer Ehlibeyit inancı olan toplumlardan evlenme başladığını söylemişti. Hâlâ 2021 yıllarında %70 varan bir oranda Amuca Toplumunu kendi milletinden evlilikleri tercih etmektedir. Hâlâ Amucalar 1868 yılında ikinci bir inancından sonra göç ve dağılık iskânlar nedeniyle Sünnileşenlerin de olduğu toplum olmuştur. Hâlâ 3 inanç içinde gelenek ve göreneklerini aynı olmak üzere sorunsuz yaşamaktadır. Amucalar içinde Şeyh Bedreddin'i Bektaşî ve Sünni inançta **Bizimkilerden** veya **Bizimkiler** sözü duyarsınız. Bu Amuca Toplumunu kişileri anlamındadır. İlk yerleştikleri ve 10 köy kurdukları söylenir. İlk kurulan köy Kırklareli'nin Kofçaz ilçesine bağlı Ahmetler köyü imiş. 2020 yılı kış ayında Kâmil Saygın Celepoğlu'nun Yüksek Lisans Tezi konusu olan Amucalar hakkında bilgi için 15 Amuca köyünü ziyaret ettiğimiz köyler içinde Ahmetler köyü de vardı. Bugünkü Ahmetler köyüne 2,5 km uzaklıkta orman içinde hâlâ bol suyu akan bir çeşmenin doğu kısmında Yağmurlu Baba yatırının yolunun alt tarafında 4-5 dekar boş bir alanın ilk Amuca yerleşimi yerini gördüm. Bugünkü Ahmetler köyünde merhum Fatma Yıldız Bacı ananın bize Ahmetler köyümüzde Bedreddin tekkesi yerinden bahsetmişti. İlk Bedreddin tekkesinin yerini gördük. Osmanlı'nın Şeyh Bedreddin muhiplelerinin takip etmesi ve onlara pek rahat vermeme si yüzünden asla Şeyh Bedreddin adına tekke veya bir yer adı verememişler. Ahmetler köyünde hâlâ korunun adı Abdal Ahmet Baba'nın lakabı olan Abdal Korusu adı ile anılmaktadır. Esasında Amuca Toplumunda 2 Abdal Ahmet vardır. Biri 1400'li yıllarda Abdal Musa inancından Şeyh Bedreddin yolu erkanına geçiren Karaoğlu Abdal Ahmet'tir. İkinci Abdal Ahmet ise 1868 yılında Babagan Kolu Bektaşîliğine geçiren kişidir. Bu konuda yayımladığım ve sempozyumlarda sunduğum bildiriler haricinde, Trakya'da Bir Bektaşî Dergâhı. Abdal Ahmet Baba Dergâhı adıyla Nefes dergisinin 1995 yılında 24. sayısında yayımlanmıştı. Aslına sadık kalınarak genişletilerek yeniden yazılmıştır.—

(3) Kısmet Aktaş Baba 2002 Kasım, Hüseyin Talih. 1918-1994, Muzaffer Sevgili Dede 2001 Ağustos ve Yaşar Yaşa Dede 2003 Mart ayında Veli Dede 2006, Habib Özkaynak Dede 2018 yılında Hakka yürümüştür. Ruhları şad olsun Hak katında hizmetleri kabul olsun. R. Engin)

Makalenin son şekli Yol dergisinin 8'inci sayısında Kasım Aralık/ 2000 yayımlanmıştır. Ahmetler köyünün adının Abdal Ahmet Baba'dan aldığını sanıyorduk. Hâlbuki Amucalar'dan evvel Kırklareli'nin eski kayıtlarında Ahmetler adlı bir köy Ahmetler adlı aşiretin kurduğu bilinmektedir. Amucalar'ın Şeyh Bedreddin isyanı yıllarında Trakya ve Balkanlar'da olduklarına dair bir sözlü duyum bulamadım. Yazılı kaynaklarda Amucalar'ı Halep Avşar Türkmenleri grubunda görmekteyiz. Bunu sözlü olarak da yazılı kaynakları belirlemeden Kılavuzlu Köyü'nde yaşlılarımızdan Pamuk De'den (Hüseyin Pamuk) duymuştum.

Trakya ve Balkanlar sözünü kullanma nedenimiz Amucalar'ın bugünkü Bulgaristan sınırı ile Kırklareli il sınırımızın olduğu alana yerleşmiş olduklarıdır. Daha sonraları nüfus

artıkça günümüz Bulgaristan sınırları içine yine toplu halde yerleşmişlerdir. Yine 1877 göçü sonrası Kırklareli ilinin Koçağız ilçesinin sınırları içinde Amuca köylerinin boş yerlerinde yeni köyler kurulmuştur.

Yine Balkan savaşlarının Amuca köylerinin olduğu bölgede olması nedeniyle Anadolu'ya bazı illere göçler olmuştur. Balıkesir, Kütahya, Eskişehir gibi illere toplu göçler olmuştur. Şeyh Bedreddin'in asılmasının ardından yolu erkânı toplayan kişinin Mümin Mehmet Baba olduğu söylenmektedir. Şeyh Bedreddin müürşidi Ahlatlı Hüseyin'in Yunus Emre'yi ve nefeslerini çok sevdiğini bildiğinden günümüzde Şeyh Bedreddin'iler erkânı yani ibadetlerini Yunus Emre'nin zikri ile açmaktadırlar. Şeyh Bedreddin erkânından yazdığımız nefesin çok az değişme ile gelmiştir.

Şeyh Bedreddin Muhipleri

GÜLŞENİ lakabının öyküsü:

Bugün nasıl bazı tarikat liderlerinin kabirleri ziyaret ediliyorsa o günlerde de Şeyh Bedreddin'in türbesi pek çok kişi tarafından ziyaret ediliyormuş. Buraya gelen AMUCA KABİLESİ'NE mensup Bedreddin'i muhipleri kestikleri kurbanların yününden ördükleri eşyalara GÜL motifleri işliyorlarmış. Bunları da Şeyh Bedreddin'in türbesine bırakıyorlarmış. Zamanla türbenin pek çok yeri gül motifleri ile dolmuş. Öyle ki bu desenler, kilimlere, yağlıklara, her türlü eşyaya işlenmiş. Bedreddin'i tarikatına mensup olanlar hâlâ, "Gül Şeyh Bedreddin'in kokusu tarikatı," diyorlar. Zaman içinde bu topluluğa mensup kişilere "Gül Sevenler, Gülü Sevenler, Gülcüler," anlamına gelen "Gülşeni" (Gülşani) denilmeye başlanmış.

Şeyh Bedreddin inancı kendine has erkânı ve töresi olan bir inançtır. Hiçbir yere bağlı değildir. Kendi sistemini yaratmıştır. Halen bu inancı Balkanlar'a getiren gülbanklarında adı geçen **Karaoğlu Abdal Ahmet Baba'nın** 2 oğlundan Abdal Ahmet ve Hacı Tahir soyundan olanlar tarafından devam ettirilmektedir. Bu soy daha Şeyh Bedreddin'in Anadolu'da iken Bedreddin'den "Babalık" almış olduğuna inandığımız soyun mensuplarıdır. Babalar 7 yılda birbirlerine hesap verirler.

Trakya ve Balkanlar'da her inanç toplumunun kendine has bir niyaza yürüyüşü, semahı, orucu, nasip erkânı, kılık kıyafeti bulunmaktadır. Biz kişilerin niyaza yürümeleleri ile hangi Ehlibeyit inancına mensup olduğunu bunlardan ayırt etmekteyiz.

Bir Bedreddin'i muhabbet evine girerken ilk önce ilk niyaz Meydan Evi dışındaki Kurbancı Dedesi'ne yapılmaktadır.

Baba'ya niyaz edilirken, niyaz edileceği an ellerin parmakları bitişik olmamak kaydı ile havaya açıp sonra ters kapayıp yere konulup niyaz edilmektedir. Niçin bu şekilde niyaz edildiğini sorduğumuzda "Topraktan Geldik Toprağa Gideceğiz," demektedirler. Trakya'da semahlarda sol elin havaya açık sağ elin yere doğru kapanık olmasını da **Haktan Halka** olarak yorumluyorlar.

Bir muhip can niyazında mürşide 7 defada ulaşmaktadır. 7 sayısı Bedreddin’ilikte Erenlere evliyalar sayılmaktadır. Yedinci Abdallar duası denildiğinde Erenlere Evliyalar anlaşılmalıdır. Tasavvufta 7 sayısı insan başını yani insanı temsil etmektedir. Yedinci Abdallar duası da Hakk’a eren veya ermişliğine inanılan kişileri saymaktadır. Trakya’da Babailerinde 7 sayısı üzerine erkânları olması ile Bedreddinlerin Otman Baba Bektaşilerine benzemektedir. Tasavvufta 7 sayısı insanı belirtmektedir.

Eşik tüm tarikatlarda kutsaldır. Hâlâ Ehlibeyt mensupları eşige basmazlar. Onu kutsal yapan inancın kökleri Şamanist inançlara kadar uzanmaktadır.

Şeyh Bedreddin’i erkânına göre canlar arasında hesaplaşma veya hak arama mürşidin ve Dedelerin şemle kuşanmasından önce yapılmaktadır. Eğer bir mürşit veya Dede HAK ARAMA yapmaz ve şemlesini kuşanamaz ise o meydan açılmaz. Zaten mürşidin gül kuşanmadan evvel rızalık alması da bunu kanıtlamaktadır. Bir Baba veya Dede Hakk’a yürüdüğü zaman şemlesinden bir parça kesilerek kefenine konulmaktadır. Bu tür uygulamalar diğer Ehlibeyt inancında da vardır.

Gül Kuşanma (Şemle Kuşanma)

Şemle, Arapçada şemle kökünden gelmektedir. Şemle, kapsamak, örtmek, örtü ile örtüp bürümek, bir nesnenin bir nesneyi ihata etmesi, kapsaması anlamlarını içermektedir. Şemle de örtü, sarık, destar, taylasan anlamlarına gelmekte; tarikat geleneğinde başa bağlanan dolama sarık, destâra karşılık gelmektedir. (Yüksel,2002:155)

Dem töreni sonunda sıra ŞEMLE kuşanmaya gelir. Baba, şemleyi kuşanacağı zaman meydandaki canlarla görüşüp rızalık alır. Baba kendi ve Dedelerin gülünü bağlarken Şemle tercümanı okur. Bedreddin’i erkânında şemleye gül de denilmektedir. Baba, erkâna göre gül kuşanmadan evvel halka hitaben şu kısa konuşmayı yapmaktadır:

"Ey cemaat, biz Babalar ve Dedeler Gülleri kuşanacağız. Dergâh kuracağız, artığı eksigi olan söylesin. Artığı eksigi olmayanların cümlesi Hakk’a bir niyaz eylesin."

Baba, kendi şemlesini kendi kuşanır. Eğer o meydanda birden fazla Baba var ise en kıdemli olan diğer Babaların şemlelerini kıdem sırasına göre bağlar. Kıdem sırası Baba oluş tarihidir. Dedeler mürşit huzuruna geldiklerinde

diz üstünde yere otururlar ve mürşidin şemleyi erkâna göre bağlaması için hafifçe eğilirler. Burada halk Baba’dan veya Dede’den bir hesap ister de Baba bunu veremezlerse şemlesini kuşanamaz ve meydandan çıkarılır. En son olarak Kurbançı Dedesi gül kuşanır. Ve Kurbançı Dedesi vazifesinin başına gitmezden önce dem görür. Baba bu arada Kurbançı Dedesi’ne kısa bir dua yapar. Kurbançı Dedesi de izin isteyip vazifesinin başına dönmektedir. Kurbançı Dedesi giderken "Destur erenlerim!" diyerek ayrılır. Bedreddin’i meydanı açılması için en az üç dedenin şemle kuşanması gerekir.

Dedelerin şemlesini Baba bağlar ve şemleyi bağladıktan sonra, Dede’nin şemlesindeki dudak izine benzer yerden öperek tören tamamlanır. Bu Dede’nin meydanda kabulü anlamındadır. Şemleler kişilere ait değildir. Şemle sahibi Dede Hakk’a yürüyünce (vefat edince) geride kalan aile halkı şemleyi en kısa zamanda bağlı olduğu Baba’ya teslim eder. Eğer yakın zaman içinde bir kişi Dede olacaksa ona da teslim edilmektedir. Eğer Dede sayısı arttırılacak olursa yeni bir şemle yapılması gerekmektedir. Bunun için eski bir şemlenin bir kenarından bir parça alınarak, yeni şemleye dikilmektedir. Şemle bezlerine "SEREZ BEZİ" denilmektedir. Bunların eski zamanda Serez’den alınıp yapıldıklarını söylemektedirler. Eğer Baba şemle bağlama zamanı Dede’ye şemle bağlamaz ise bu Dede’nin hesap vermesi anlamına gelmektedir. Şemle bağlanması sırasında, Dedeler niyaz ederken yaptıkları gibi ellerini yana açarak parmaklarını bitişirmeden omuz hizasında tutarlar. Şemle bağlanması işlemine önce Baba’nın sol yanındaki Dede’den başlanmaktadır. Meydan sofrasına Dedeler harici oturanların başlarına mutlaka bir başlık almaları gerekmektedir.

Vazifesinin başına gidecek olan Kurbançı Dedesi şemlesini bağladıktan sonra dem görüp Baba’nın duasının ardından görüşme yaparak vazifesinin başına döner.

Baba ve Dedelerin başına bağlanan şemleyle halk "gül" demektedir. Baba şemle kuşanınca, önce meydan sofrasındaki Dedeler, "Gülün Mübarek Olsun," derler. Daha sonra tüm canlar aynı cümleyi tekrarlar. Baba, gül kuşanması ardından dua eder ve aynı duayı Dedeler de tekrarlar. Meydan sofrasına sadece Dedeler ve Babalar oturur.

Eğer Dede’nin bir hatası var ise Baba uyarılarak Dede’nin gül kuşanması engellenir.

Bu Dedelerin her kurbanda sınanması anlamına gelir. Dede bir nevi rızalık alarak görevi devam ettirir. Rızalık alan Dedelerin şemle kuşatılmasından sonra, mürşit “Gülünüz mübarek olsun,” diyerek töreni devam ettirir. Aynı cümleleri meydana bulunanlar da tekrarlar. Baba her Dede’yi şemle kuşattıktan sonra alından öperek kutlar. Gülü kuşanan Baba ya da Dede, “**Gülün mübarek olsun,**” diyenlere “**Allah Rızı Olsun,**” demektedir. Meydanın açılabilmesi için en az 3 Dede’nin şemle kuşanması gerekir.

Şemle kuşanması ardından ilk dem, Saki Dedelerinden İmama Cafer postunda oturan Dede’ye ve ondan sonra da Baba’ya verilir. Ardından da diğer dervişlere verilir. Dervişler haricinde meydan sofrasına oturanların, bu yola en az Dedeler kadar hizmet etmiş olması gerekir. Şemle kuşanan Dedeler haricinde meydana oturan veya oturmasına izin verilen kişiler mutlaka başlarına bir şey örtmek zorundadır.

Meydanda ve dışarıda bulunanların tamamının dem görmesinden sonra Baba veya Vekil Baba olan Dede, çırakları uyarır. Şeyh Bedreddin erkânına göre meydan açılmış muhabbet başlamıştır.

ŞEYH BEDREDDİN inancında muhabbet Yunus Emre’nin “Arayalım erenleri bula görelim kandedir Hakkın sözünü dinler isen dinleyenler turfandadır,” diye başlayan nefesi ile açılır. Şeyh Bedreddin’in mürşidi Ahlatlı Hüseyin Yunus Emre’yi çok severmiş. Büyük bir ihtimalle bundan dolayı Yunus Emre’ye ait bir nefesle açılıyor.

Arayalım erenleri bula görelim kandedir
Hakkın sözünü dinler isen dinleyenler turfandadır
Alın görün bu turfandadan âşık ehlidir bunu dadan
Bunda hatır gönül hak katında derventtedir

Çün baykuş öter viranda kimse murat almaz ondan
Hakkın emaneti onda ol hak terazi ondadır
Erenler varınca ol teraziye Hak kendi bakar yazıya
Ahından dağlar eriye o zebaniler ondadır

Zebaniler ulu tutar er çimende uyan atar
Tenim yanar sinem tüter Ünüm dahi figandadır.
Anda derler hurma ağacı kul bilir ettiği gücü
Ya Muhammed hak kılıcı şefaatchimiz onlardır

YUNUS EMRE selver isen imam kuşağın pek kuşan
Varlığın yokluğun deyiş hakkın varlığı sendedir

Demler Saki Dedesi ve iki yardımcısı tarafından hazırlanmaktadır. İki tür dem hazırlanır. Biri; kızıl deli, diğeri; şerbettir. Şerbetler kadeh denilen küçük cam bardakla demler ise toprak çanaklardan verilmektedir. Bunlara da “DEM KADEHİ” denilmektedir. Dem, önce Saki Dedesi tarafından içilir. Demleri saki yardımcıları canlara ulaştırmaktadır. Dileyen şerbet içer.

Belli sıra ile zikir adı verilen nefesler okunur. Saz Şeyh Bedreddin erkânında mutlaka vardır. Kendilerine has özellikle halkın bozuk düzen dediği bir tarzda çalınmaktadır. Şeyh Bedreddin erkânında en son olarak semah vardır. Semahlar içinde en çok önem verdikleri semah Koyun Baba semahıdır. Bu semaha 12'ler de denilmektedir. Bu semah dönüleceği zaman kendisinden şüphe eden veya bir can kişi ile arasında sorun olan Koyun Baba semahı dönüleceği zaman kendi rızası ile meydandan çekilmelidir diyorlar. Bu semah sırasında haksızın manen ruhsal olarak kendisini dara çekmesi olarak da nitelendirilebilir.

Gelin ey erenler seyran edelim
Gülbenki çekilir KOYUN BABA 'NIN
Gel bizde varalım Taki Şahı'ma
Gülbenki çekilir KOYUN BABA 'NIN
Semahı yürünür şol evliyanın

Derviş olan beş vaktini kılınca
Mürşitleri keramete erince
Kızıl elmadan bize hatip gelince
Gülbengi çekilir KOYUN BABA 'NIN
Semahı yürünür şol evliyanın

Derviş Âlim böyle söyledi
İndi aşkın deryasını boyladı
KOYUN BABA 'NIN semahını oynadı
Gülbengi çekilir KOYUN BABA 'NIN
Semahı yürünür şol evliyanın

Derviş olan beş vaktini kılınca
Mürşitlerin keramete erince
Kızıl elmadan bize hatip gelince
Gülbengi çekilir KOYUN Baba'nın
Semahı yürünür şol evliyanın

PIR SULTAN HAYDAR andedir, ande
Ande değil ise kandedir, kande
Üçler, Yediler, Kırklar demdedir demde
Gül bengi çekilir KOYUN BABA 'NIN
Semahı yürünür şol evliyanın.

2021 yılında İstanbul'da Gaziosmanpaşa ilçesinde Taşlıtarla'da Ali Karalı ve Kırklareli'nin Lüleburgaz ilçesine bağlı Turgutbey Köyü'nde Levent Aktaş Baba haricinde halen bir üçüncü 4'üncü Baba posta otur-mamıştır. Beykoz sırtlarında hayli muhiplerimizin olduğu ve en son Hakk'a yürüyen Davut Kandemir Baba sonrası yerine bir Baba atanıp atanmadığı konusunda bir bilgi edinemedik. Kütahya'da bulunan köylerimiz bir ara yeniden kapanan ocakları açmak için girişimlerinden bir sonuç alınamamıştır.

Amuca köylerinde halen Baba Vekili Dedelerimiz de muhabbetler açıp erkân yürütmektedirler.

Kaynakça.

1.Altı Aziz Divaneorman Nahiyesinden 1768-1774 Osmanlı-Rus Harbine Asker Temini ve Divaneorman Nahiyesinin Demografik Özellikleri (1773 Tarihli 6445 Numaralı Deftere Göre) Balkan Araştırma Enstitüsü Dergisi. 2018

2.Engin, Refik. Şeyh Bedreddin Sıra dışı bir tasavvufçu. 2008 IQ Kültür Sanat Yayıncılık.

3.Gökbilgin Tayyip. Edirne Paşa ve livası.S.303. Eski yazıdan Dr. Burhan Terzioğlu Türkçeye tercüme etmiştir. İstanbul Edebiyat Fak yayını. 1952. İstanbul

4.Kayapınar, Levent Osmanlı Döneminde Bulgaristan Eski Zağra'da Bir Bektaşî Merkezi: Mü'min Baba Zaviyesi, Uluslararası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri, Hacı Bektaş Veli: Güneşte Zerresinden, Deryada Katresinden, 2010

5. Mollava, Mefkura. Gorno Novo Selo Tarihi. Balkanlar'da Merkez Bölgede Gakcıağızlar. Güneydoğu Avrupa Araştırmaları dergisi, Sayı 6-7 1977 -1978

6.Öztelli, Cahit. Türk Folklor Araştırmaları. Simavna Kadısıoğlu Şeyh Bedrettin ve Yeni Buluşlar.1968

7. Salcı, Vahit Lütfi, "Trakya'da Türk Kabilleri I Amuca Kabilesi", Türk Amacı Dergisi, Yıl: 1 Sayı: 7, II. Kânun 1942,

8. www.emtgreece.com/tr/settlements/kato-nevrokopi. Erişim tarihi 2021

9. www.tr.wikipedia.org. Erişim tarihi 2021

10.Yüksel, Müfid. Simavna Kadısıoğlu Şeyh Bedreddin Bakış Yayınları. 2002 İstanbul.

Yenibedir Köyü Baba Mehmet Şili ve Refik Engin

Amucalarda Bektaşî Mürşiti (Dr. Mehmet Şili Arşivi)

postnişin baba

Balım Sultan Erkanında
Derviş ve Mürşit

